

ingediend op **959** (2021-2022) – Nr. 1
13 oktober 2021 (2021-2022)

Ontwerp van decreet

over DBFM-Scholen van Vlaanderen

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 7 mei 2021	17
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad.....	27
Voorontwerp van decreet van 2 juli 2021	43
Advies van de Raad van State	53
Ontwerp van decreet.....	69

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet bevat het kader voor de DBFM-programma's (Design Build Finance Maintain) Scholen van Vlaanderen die in uitvoering van het Masterplan Scholenbouw 2.0 in de komende jaren zullen worden uitgevoerd.

DBFM-initiatieven hebben in het verleden bewezen op zeer grote interesse te kunnen rekenen van vele scholen en hebben ook geleid tot vele opgeleverde concrete DBFM-projecten waarover de scholen tevreden zijn. Vertrekkende vanuit deze tevredenheid wenst de Vlaamse Regering nieuwe DBFM-programma's op te starten die zijn gebaseerd op lessen uit bestaande programma's. Het uitgebreide evaluatierapport van Scholen van Morgen dat de administratie van AGION (Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs) uitvoerde, biedt daarvoor een ruime grond voor reflectie.

De Vlaamse Regering plant met de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen deze legislatuur een bijkomende totale investeringsgolf van zo'n 1 miljard euro. Het is de intentie om deze investeringsimpuls te spreiden over drie programma's van een gelijkaardige omvang die door de Vlaamse Regering in de markt zullen worden gezet. Na het doorlopen van een plaatsingsprocedure worden in principe drie DBFM-vennootschappen geselecteerd die schoolinfrastructuur ter beschikking dienen te stellen aan de inrichtende machten.

Deze nieuwe investeringsimpuls bouwt verder op de concrete DBFM-ervaringen in een specifiek onderwijslandschap en wenst de schoolbesturen maximaal te ontzorgen. Er wordt voorzien in een programma-aanpak door een private partner die de financiering aanreikt en de projecten op basis van de eisen van de inrichtende machten uitwerkt tot aanbestedingsklare DBM-projecten en deze ten slotte in de markt zet.

In uitvoering van het Masterplan Scholenbouw 2.0 (OD 3.4) kunnen de middelen van particuliere spaarders als schoolaandeelhouders betrokken worden in de financiering van de DBFM-vennootschappen. Dit zal deel uitmaken van de overeenkomst die met hen na het doorlopen van de plaatsingsprocedure zal worden afgesloten. Het is de bedoeling om de gekozen DBFM-consortia te vragen een deel van hun kapitaal open te stellen voor de particuliere belegger.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Met voorliggend ontwerp van decreet wenst de Vlaamse Regering uitvoering te geven aan de beleidsnota onderwijs en het Masterplan Scholenbouw 2.0.

Moderne kwaliteitsvolle en inspirerende schoolgebouwen zijn cruciaal voor een kwaliteitsvol onderwijs. Scholen moeten in de eerste plaats aangename en innovatieve leeromgevingen zijn die tegemoet komen aan het eigen pedagogisch project van de school en die de leerlingen en leerkrachten in staat stellen om het beste van zichzelf te geven.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De noden inzake schoolinfrastructuur zijn zoals gekend erg groot. Over de laatste 30 jaar is een historische achterstand opgebouwd. Bovenop deze 'lasten uit het

verleden' is er een belangrijke behoefte aan capaciteitsinvesteringen die zich aanvankelijk opdrog in het basisonderwijs, maar zich vandaag en de komende jaren vooral laat voelen in het secundair onderwijs. De voorbije legislaturen hebben de opeenvolgende Vlaamse Regeringen daarom reeds belangrijke budgettaire inhaalbewegingen doorgevoerd. Het patrimonium is echter dermate oud (meer dan 50% van de schoolgebouwen is ouder dan 50 jaar) en de capaciteitsbehoeften zodanig dringend dat bijkomende investeringen noodzakelijk blijven. Daarom zal er naast de klassieke, reguliere investeringen gewerkt worden via nieuwe DBFM-programma's.

Dit ontwerp van decreet wil daarvoor het kader bieden.

Alternatieve financiering heeft in het verleden al bewezen op zeer grote interesse te kunnen rekenen van vele scholen en heeft ook geleid tot aanzienlijke concrete DBFM-realisaties die zich niet enkel beperken tot de oplevering van het gebouw, maar tevens verplichte aandacht voorzien voor de onderhoudscomponent en de kwaliteit van het gebouw bewaken gedurende 30 jaar.

Scholen blijken tevreden over de tot nu toe gerealiseerde DBFM-projecten. Dit bleek duidelijk uit de onafhankelijke bevraging die AGION liet uitvoeren door het onderzoeksbureau Ipsos in het kader van de evaluatie van het programma van Scholen van Morgen.¹ Deze algemene tevredenheid van de scholen bleek consistent over alle onderwijsniveaus en schooltypes heen en betreft alle fases van het project. De tevredenheid kan gelinkt worden aan enkele sterke punten van DBFM die door de schoolbesturen aangehaald werden in voormeld onderzoek en waarin DBFM zich positief onderscheidt van het reguliere systeem: de snelheid van de bouwfase, de ontzorging en ondersteuning door professionele partners in alle fases van het project en het gewaarborgd onderhoud op een termijn van 30 jaar.

De deelnemende scholen zien een positieve impact van het DBFM-bouwproject op hun pedagogisch project, de kwaliteit van het onderwijs, het leerlingenaantal, de jobtevredenheid van de leerkrachten, de tevredenheid van de leerlingen en de kwaliteit van de lessen. De geïnterviewde scholen wijzen ook op een betere integratie van de gebouwen met nieuwe leersystemen en een grotere visibiliteit van de school omwille van de opvallende architectuur. De gebruikers van de nieuwe schoolgebouwen beoordelen de vormgeving, functionaliteit, toegankelijkheid en comfort van de nieuwe gebouwen positief. Een ander opmerkelijk aspect van de nieuwe DBFM-schoolgebouwen, dat bevestigd wordt door zowel de schoolbesturen als de leerkrachten en leerlingen, betreft een verbeterde multifunctionaliteit. De verbeterde multifunctionaliteit vertaalt zich in een grotere beschikbaarheid voor buitenschoolse activiteiten (dit wil zeggen door externe partijen).

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Vertrekkende vanuit deze tevredenheid wenst de Vlaamse Regering nieuwe DBFM-programma's op te starten die zijn gebaseerd op lessen uit bestaande programma's. Het uitgebreide evaluatierapport van Scholen van Morgen dat AGION uitvoerde, biedt daarvoor een ruime grond voor reflectie. Dit praktijkonderzoek is de eerste evaluatie van een Vlaamse publiek-private samenwerking (pps) en bevat naast de reeds vermelde bevraging van de individuele scholen een diepgaande cijfermatige analyse van het DBFM-programma. Alle projecten van de verschillende onderwijsnetten worden geanalyseerd. Het evaluatieverslag behandelt thema's als de macro-economische impact van de inhaalbeweging, de ESR-regels (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen) en de cijfermatige vergelijking met de klassieke, zogenaamde reguliere uitvoeringsvorm. Het onderzoek gaat uit-

¹ Evaluatie Scholen van Morgen, AGION (2019). Raadpleegbaar op: <https://www.agion.be/evaluatie-rapport-scholen-van-morgen>.

voerig in op de kostprijsvergelijking tussen een reguliere uitvoering en DBFM-uitvoering en ontwikkelt een concrete methode om kosten en risico's in rekening te brengen.

In de nieuwe DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen zal in eerste instantie gefocust worden op nieuwbouwprojecten van de reeds bestaande investeringsbehoeften die gekend zijn bij AGION en GO!. Hoewel grotere renovatieprojecten ook via Scholen van Morgen werden uitgevoerd, zullen de meeste renovatie-investeringen via de reguliere middelen worden gerealiseerd. Deze investeringen zijn vaak kleinschaliger en lenen zich minder voor een pps-aanpak. Vertrekkende vanuit deze tevredenheid wenst de Vlaamse Regering nieuwe DBFM-programma's op te starten die zijn gebaseerd op lessen uit bestaande programma's.²

De Vlaamse Regering plant met de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen deze legislatuur een bijkomende totale investeringsgolf van zo'n 1 miljard euro. Het is de intentie om deze investeringsimpuls te spreiden over drie programma's van een gelijkaardige omvang die door de Vlaamse Regering in de markt zullen worden gezet. Dit is geregeld in de eerste twee hoofdstukken van voorliggend ontwerp (artikel 2 tot en met 7). Na het doorlopen van een marktprocedure worden DBFM-vennootschappen geselecteerd die schoolinfrastructuur ter beschikking dienen te stellen aan de inrichtende macht op grond van een DBFM-overeenkomst binnen het kader van enerzijds de kaderovereenkomst en anderzijds een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen volgens een lijst met projecten geselecteerd door de Vlaamse Regering nadat hiervoor een oproep met selectiecriteria werd gericht aan de inrichtende machten (zie hoofdstuk 3 van dit ontwerp van decreet). De DBFM-vennootschappen staan in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de gebouwen.

Deze nieuwe grootschalige investeringsimpuls bouwt verder op de concrete ervaringen van de twee lopende DBFM-programma's en tracht de beste punten van beide beleidsinitiatieven te verenigen volgens de noden van de inrichtende machten:

- de maximale ontzorging van de schoolbesturen en de programma-aanpak van Scholen van Morgen enerzijds, waarbij een private partner een ruimer portfolio aan DBM-projecten moet afwerken. De uitwerking van dit portfolio wordt toevertrouwd aan een private partner die de financiering aanreikt, de projecten op basis van de eisen van de inrichtende machten uitwerkt tot aanbestedingsklare DBM-projecten en deze ten slotte in de markt zet. De schoolbesturen worden met andere woorden niet meer belast om de aanbestedingsprocedure zelf in de markt te plaatsen;
- en de meer klassieke pps-uitvoering, waarbij een zogenaamde DBM-partner onmiddellijk verantwoordelijk is voor alle fasen van het project, van het project-specifieke DBFM-programma anderzijds. Anders dan bij Scholen van Morgen wordt er derhalve niet gewerkt met een afzonderlijk basisteam dat verantwoordelijk voor de opmaak van studies en architectuurplannen die door de aannemer nadien worden omgezet in uitvoeringsplannen. De geïntegreerde DBM-partner krijgt onmiddellijk vanaf de beginfase van het project de kans om zijn expertise in te brengen zodat kostenbesparingen kunnen gerealiseerd worden en de planning van ontwerp en bouw beter op mekaar kunnen worden afgestemd. De opdrachtdocumenten zullen in die zin worden opgemaakt en zullen tevens de nodige bepalingen bevatten die erop gericht zijn om de inrichtende machten inspraak te geven vanaf de eerste beginfase van het DBFM-proces.

² Uit de analyse van het bouwprogramma blijkt dat DBFM-projecten een gemiddelde bouwoppervlakte hebben van 3892 m² en voor 88% nieuwbouwprojecten betreffen. Het merendeel van de projecten in de reguliere uitvoering zijn renovaties en omvatten een veel kleinere gebouwoppervlakte (gemiddeld 1896 m²). Zie voor een nadere gedetailleerde analyse van het bouwprogramma: Evaluatie Scholen van Morgen, AGION (2019), pagina 44 en verder. Raadpleegbaar op: <https://www.agion.be/evaluatierapport-scholen-van-morgen>.

In uitvoering van het Masterplan Scholenbouw 2.0 (OD 3.4) kunnen de middelen van particuliere spaarders als schoolaandeelhouders betrokken worden in de financiering van de DBFM-vennootschappen. Dit zal deel uitmaken van de kaderovereenkomst die met hen na het doorlopen van de marktprocedure zal worden afgesloten en die de nadere regels en voorwaarden zal bepalen voor de scholenbouwprojecten die in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen zullen worden uitgevoerd (voorzien in artikel 7, §2, 10°). Het is de bedoeling om de gekozen DBFM-consortia te vragen een deel van hun kapitaal open te stellen voor de particuliere belegger. Op het moment dat het (bouw)risico ingeperkt is, kan er gedurende de beschikbaarheidsperiode een marktconform en veilig rendement aan de particulier geboden worden voor deze aandelen van de DBFM-vennootschappen.

Impactanalyse

Maatschappelijk

De maatschappelijke impact van dit beleidsinitiatief is zeer groot vermits de Vlaamse Regering beoogt om in de komende jaren voor ongeveer 1 miljard euro aan moderne schoolgebouwen neer te zetten in Vlaanderen (waarin het verplichte onderhoud is geïntegreerd voor een periode van 30 jaar) die de randvoorwaarden moeten bieden voor hoogstaand kwalitatief onderwijs. Afgaande op de gemiddelde aannames van de lopende DBFM-programma's zullen ongeveer 120 grote moderne projecten worden voorzien.

Budgettair

De budgettaire impact van dit beleidsinitiatief op het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap zal tot uiting komen vanaf het ogenblik dat er schoolgebouwen beschikbaar worden gesteld aan de inrichtende macht. Vanaf dat ogenblik zullen er beschikbaarheidsvergoedingen worden betaald aan private vennootschappen die niet tot overheidssector behoren. Deze vergoedingen komen grotendeels ten laste van de Vlaamse overheid (via AGION). Enkel voor het gesubsidieerd onderwijs blijft er een eigen aandeel dat de inrichtende machten zelf dienen te voorzien. AGION wordt er toe gemachtigd om in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gedurende de dertigjarige beschikbaarheidsperiode verbintenissen aan te gaan ten belope van maximaal 66 miljoen euro per jaar. Het is deze machtiging die de totale investeringsomvang op basis van concrete marktprocedures zal bepalen.

Implementatie

De Vlaamse Regering zal de oproep voor de projecten organiseren en de marktprocedures conform de wetgeving overheidsopdrachten voeren. Voor de uitvoering van de werken wordt een beroep gedaan op de markt. Vanaf de terbeschikkingstelling van de gebouwen worden DBFM-toelagen voorzien vanuit AGION (zie hoofdstuk 4). Aan het einde van de beschikbaarheidsperiode worden de gebouwen kosteloos overgedragen aan de inrichtende machten (zie hoofdstuk 6).

C. Totstandkomingsprocedure

Dit ontwerp van decreet werd voorafgaand aan de indiening in het Vlaams Parlement voor advies voorgelegd aan de Vlor en de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

C.1. Advies van de Vlaamse Onderwijsraad van 24 juni 2021

Op 24 juni 2021 heeft de algemene vergadering van de Vlaamse Onderwijsraad een advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet over DBFM-Scholen van Vlaanderen.

Op suggestie van de Vlor werden enkele aanpassingen aangebracht aan het voorontwerp van decreet.

Zo werd ingegaan op de wens om het toepassingsgebied te verruimen met het deeltijds kunstonderwijs. Artikel 4 werd in die zin aangepast.

Daarnaast werd ook een aanpassing doorgevoerd in de selectiecriteria in artikel 9, 6°. De Vlor merkt namelijk op dat alle projecten moeten voldoen aan de reglementering inzake toegankelijkheid en dat het niet helemaal duidelijk is hoe er op dit criterium nog onderscheid kan gemaakt worden bij de selectie van de projecten. Vermits de toegankelijkheid een reglementaire bepaling die door elk DBFM-project verplicht moet worden nageleefd voegt de vermelding van dit begrip inderdaad weinig toe aan de selectiecriteria ter zake. De verplichtingen inzake toegankelijkheid zullen overigens steeds worden opgenomen in de nog uit te werken opdracht-documenten van elke DBFM-plaatsingsprocedure.

In haar advies herhaalt de Vlor een aantal belangrijke voordelen die uitgaan van een DBFM-financiering. De Vlor treedt daarmee het advies bij van de Inspectie van Financiën (21 april 2021) dat stelt dat de optie om te kiezen voor een DBFM-formule, als complementair stelsel bij de reguliere financieringsvorm voor schoolinfrastructuur, en specifiek gericht om op relatief korte termijn een grote inhaalbeweging inzake schoolinfrastructuur te realiseren, verantwoord is.

Onderstaand wordt bijkomende toelichting/verduidelijking geboden bij enkele vragen die de Vlor nog opwierp in haar advies.

Voor een geobjectiveerde en uitgewerkte weergave wat betreft kostenvergelijking van een DBFM-formule en reguliere, klassieke investeringen kan verwezen worden naar hoofdstuk 5 van de Evaluatie van Scholen van Morgen. Hieruit blijkt onder meer dat een kostprijsvergelijking met het reguliere circuit om wetenschappelijk correct te zijn op een omzichtige en gedetailleerde manier moet gebeuren. Het gevaar bestaat immers dat niet met alle kosten wordt rekening gehouden en ongelijke situaties van risico-overdracht met elkaar worden vergeleken. Daarenboven dient eveneens de mate van risico-afkeer en de hieraan gekoppelde risicopremie in rekening te worden gebracht om tot een correcte prijsvergelijking tussen beide uitvoeringsvormen te komen. De Vlor bevestigt dat DBFM in het bijzonder aangewezen is voor projecten met een voldoende schaalgrootte. Gelet op de dertigjarige beschikbaarheidstermijn spreekt het eveneens voor zich dat DBFM-projecten worden berekend op een stabiele behoefte op lange termijn. Het aangaan van een DBFM-overeenkomst zou volgens de Vlor een zwaar financieel engagement zijn voor een schoolbestuur in het gesubsidieerd onderwijs. Inrichtende machten dienen zich, zoals in de reguliere subsidiëring, inderdaad bewust te zijn van het eigen aandeel dat zij dienen te dragen. Tot nu toe is evenwel aangetoond dat de kosten voor de schoolbesturen in een DBFM-uitvoering lager uitvallen dan in een klassieke reguliere uitvoering het geval is.

Er mag daarnaast niet voorbijgegaan worden aan de verschillende subsidiepercentages die gelden in DBFM en in de klassieke uitvoering. Hiermee moet men vanzelfsprekend rekening houden in de analyse. Verder is er ook een rentevergoeding (als component van de beschikbaarheidsvergoeding) die deels in de plaats komt van wat de scholen anders zouden moeten betalen en deels ook het verschuiven van het ontwerp-, bouw- en onderhoudsrisico naar de DBFM-partner weerspiegelt. Corrigeert men de beschikbaarheidsvergoeding voor deze elementen dan kan

men concluderen dat beide beleidsinstrumenten een gelijkwaardig investeringsbedrag vertegenwoordigen, zij het dat binnen DBFM-projecten meer nieuwbouw (of belangrijke renovatiewerken) zal (zullen) gerealiseerd worden. Indien men bijgevolg de DBFM-bouwprojecten via de reguliere kanalen zou realiseren dan zou men tot gelijkaardige verhoudingen komen wanneer men de investeringskost afzet ten opzichte van de oppervlakte van het gebouwenpatrimonium.

De Vlaamse Regering voorziet tegen 2024 een recurrente verhoging van het scholenbouwbudget met ruim 200 miljoen euro (op jaarbasis) en voorziet daarmee de grootste reguliere inhaalbeweging ooit. Het is dan ook terecht dat de Vlor vaststelt dat naast het nieuwe DBFM-programma (66 miljoen euro op jaarbasis op kruissnelheid) er voldoende aandacht blijft (en moet blijven) voor reguliere investeringen.

In de vergelijking tussen de verschillende uitvoeringsvormen tonen de cijfergegevens aan dat de bouwprogramma's van de DBFM- en de reguliere projecten bijna elkaars tegenpolen zijn. DBFM-projecten betreffen in hoofdzaak grotere nieuwbouw en reguliere projecten in hoofdzaak kleinere renovatie. In die zin zijn beide financieringsprogramma's minder elkaars concurrent, maar zijn ze eerder complementair aan elkaar.

De Vlor pleit er voor om de selectie van de projecten voor de drie DBFM-programma's in één keer te organiseren zodat de taaklast voor het onderwijsveld beperkt wordt. Anders is er volgens de Vlor een reëel risico dat de inrichtende machten drie opeenvolgende keren met een steeds verder uitgewerkt project kandideren terwijl het project uiteindelijk helemaal niet geselecteerd wordt. De Vlor geeft zelf aan de keuze te begrijpen van drie programma's naar de markt toe aangezien de overheid rekening moet houden met zowel de capaciteit bij AGION om de procedures kwalitatief te begeleiden, als ook de capaciteit op de markt. Het argument van de capaciteit bij AGION geldt uiteraard eveneens voor wat de selectie van de bouwprojecten betreft. Ten tweede is het ook in het voordeel van de scholen zelf indien ze effectief een extra kans krijgen om hun eerder ingediend project nog verder te optimaliseren met oog op de selectie. Tot slot heeft het werken met drie opeenvolgende selectierondes een bijkomend voordeel voor de scholen gezien er dan meer en betere afstemming mogelijk is met de timing en planning die de scholen zelf beter uitkomt, naargelang eigen gewenste prioriteiten en aanpak/voorbereiding.

De Vlaamse Regering heeft geoordeeld om de plaatsingsprocedures zelf te voeren, AGION te laten optreden als coördinerende administratie en in een terugkoppeling te voorzien naar de verschillende onderwijsnetten via het zogenaamde projectbureau (zoals bedoeld in artikel 7 van het decreet betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten). Op die manier wordt voorzien in een structurele betrokkenheid van het projectbureau en zal gebruik worden gemaakt van de ervaring en inzichten van de leden van het projectbureau. Gezien deze betrokkenheid en terugkoppeling zal worden gegarandeerd is de Vlaamse Regering van mening dat er ten aanzien van de plaatsingsprocedures geen verdere decretale bevoegdheden van het projectbureau noodzakelijk zijn.

Bij de selectie van de projecten pleit de Vlor voor uitsluitingscriteria die verband houden met de schaalgrootte, de complexiteit en de bereidheid tot multifunctionaliteit. De schaalgrootte van de projecten is een voor de hand liggend criterium voor de selectie van goede DBFM-projecten. Kleinschalige investeringen lenen zich minder voor een DBFM-programma. Zoals bij de vorige DBFM-programma's wordt in het ontwerp van decreet dan ook duidelijk aangegeven dat de schaal van de projecten een selectiecriterium is, maar het lijkt evenwel niet noodzakelijk om verdere decretale uitsluitingscriteria te voorzien. Omwille van het minder kwantitatieve aspect van elementen als complexiteit en bereidheid tot multifunctionaliteit, wordt gekozen om dit niet te vertalen naar uitsluitingscriteria.

Wat de opmerkingen van de Vlor betreft met betrekking tot de betrokkenheid van de spaarders in de DBFM-programma's vindt de Vlor het mooi dat er een draagvlak bij de burgers wordt gezocht. De onderwijsraad wijst er evenwel op dat dit nooit ten koste mag gaan van de financiële mogelijkheden binnen het programma. De Vlaamse Regering vindt het effectief belangrijk dat er een betrokkenheid kan zijn van particuliere spaarders. Dit dient uiteraard onder gepaste voorwaarden te gebeuren in het voordeel van de projecten zelf én de spaarders. Het is een element dat in het ontwerp van decreet wordt opgenomen gezien het een belangrijke context is die best van in het begin geëxpliciteerd wordt.

C.2. Advies van de Raad van State van 14 september 2021

– De Raad van State formuleerde een algemene opmerking met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel in onderwijsaangelegenheden met een vermelding van de verschillende behandeling tussen de instellingen van het gemeenschapsonderwijs en van het gesubsidieerd onderwijs, zoals bij de hoogte van de DBFM-toelage, alsook wat dezelfde hoogte van de DBFM-toelage betreft, ook de verschillende behandeling tussen het basisonderwijs en de overige onderwijsniveaus.

Daarbij geeft de Raad van State in essentie aan dat de grondwettelijke regel van gelijkheid en niet-discriminatie in onderwijszaken niet uitsluit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van onderwijsinstellingen wordt ingesteld, voor zover het verschil op een objectief criterium berust en redelijk verantwoord is en dat bovendien wordt aangetoond dat ten aanzien van de geregelde aangelegenheid, het aangevoerde onderscheid relevant is om een verschil in behandeling in redelijkheid te verantwoorden.

De aandacht van de Raad van State voor de gelijkheid en niet-discriminatie is uiteraard begrijpelijk. Zoals aangegeven aan de Raad van State is de context voor het derde DBFM-programma niet gewijzigd met betrekking tot de subsidiepercentages ten opzichte van het eerste en het tweede DBFM-programma. Er is dan ook geen aanleiding, rechtvaardiging of noodzaak om de bewuste percentages aan te passen voor het derde programma. Bij de vorige DBFM-programma's zijn effectief geen opmerkingen gemaakt over de verschillende percentages. Het bestaan van een verschil in de subsidiepercentages vloeit onvermijdelijk voort uit de opzet en formulering van de Grondwet alsook de organisatie en regeling van het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Daarbij is er namelijk een 'subsidiëring' die voor het gesubsidieerd vrij onderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs neerkomt op de subsidiepercentages, tegenover een 'financiering' van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) met een volledige betoelaging van de schoolinfrastructuur. Inzake schoolinfrastructuur is er tevens het objectieve verschil in de eigendomssituatie van de schoolgebouwen waarbij voor het gesubsidieerd onderwijs de gebouwen eigendom zijn van inrichtende machten die geheel los staan van de Vlaamse Gemeenschap. Zoals het Grondwettelijk Hof zelf aangeeft in haar arrest nr. 109/2014 van 17 juli 2014, verwijzend naar het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 27/92 van 2 april 1992, heeft het Hof het verschil in behandeling, voortvloeiend uit het verschillend eigendomsstelsel naargelang van de inrichtende macht, verantwoord gevonden.

Hieraan kan nog worden toegevoegd dat de verschillende percentages inzake de DBFM-toelage voor het gesubsidieerd basisonderwijs versus de andere instellingen van het gesubsidieerd onderwijs kan worden verantwoord in het licht van de geregelde aangelegenheid. Globaal blijkt er immers een negatief verband tussen de omvang van een project en de investeringskost per vierkante meter gebouwoppervlakte. Hoe groter de gebouwoppervlakte, hoe lager de gemiddelde investeringskost. De schoolgebouwen in het basisonderwijs worden (omwille van de aard van dit onderwijsniveau) doorgaans gekenmerkt door een relatief kleinere gebouwoppervlakte hetgeen globaal genomen resulteert in een hogere gemiddelde

investeringskost. Het lijkt dan ook verantwoord om voor de instellingen in het gesubsidieerd basisonderwijs een hogere toelage te voorzien.

– De Raad van State formuleerde een algemene opmerking met betrekking van het bijzonder meerderheidsvereiste bedoeld in artikel 24, §2, van de Grondwet waardoor in het decreet een aanpassing gebeurde in het tweede lid van artikel 10 overeenkomstig de suggestie van de Raad van State. De geformuleerde aanpassing is dezelfde die volgens het Grondwettelijk Hof in overeenstemming is met artikel 24, §2, van de Grondwet.

– Wat de artikelsgewijze opmerkingen van de Raad van State betreft wordt het volgende vermeld.

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State werd door een herformulering in artikel 4 gezorgd voor een meer coherente omschrijving van het toepassingsgebied.

In artikel 5 en 7 werd de terminologie in verband met overheidsopdrachten aangepast volgens de suggesties van de Raad van State. Bij artikel 6 werd de verwijzing gepreciseerd door de vermelding van artikel 11. In artikel 7 werd de suggestie van de Raad van State overgenomen met betrekking tot de verduidelijking welke partijen betrokken zijn bij de kaderovereenkomst.

De Raad van State formuleerde tevens een opmerking met betrekking tot het gebruik van het contractueel procédé waarbij de rechten en verplichtingen van de DBFM-vennootschap worden geformuleerd en onder andere dat de berekeningswijze van de beschikbaarheidsvergoeding in de kaderovereenkomst in de kaderovereenkomst wordt geregeld.

Hierbij kan echter opgemerkt worden dat het werken met een contractueel kader binnen een DBFM-project onvermijdelijk en klassiek is. Dit gebeurt bij alle DBFM-projecten en is een gekende praktijk. Het is dan ook gebruikelijk dat bepalingen omtrent de beschikbaarheidsvergoedingen worden opgenomen in het contractueel kader, net als remediërende en bestraffende maatregelen alsook andere elementen in artikel 7. Gezien pps in het algemeen, alsook het voorliggende DBFM-programma, een langdurige samenwerking en prestatielevering impliceren vanwege de opdrachtnemer, dienen verschillende aspecten een weerslag te vinden in een contractueel kader.

Bij het tweede lid van artikel 10 merkte de Raad van State op dat door de wijze te bepalen waarop de organen van het gemeenschapsonderwijs beslissen over de infrastructuur van het gemeenschapsonderwijs en in het bijzonder beslissen over projecten die in aanmerking komen voor een DBFM-programma, het voorontwerp een wijziging lijkt aan te brengen in de bevoegdheden van de organen van het Gemeenschapsonderwijs. Er werd dan ook ingegaan op de optie die de Raad van State aanraade om de voorwaarde weg te laten dat de aanvraag door de Raad van het GO! werd goedgekeurd.

De verwijzing in het derde lid van artikel 10 naar het reglementair kader in verband met de verdeling van de totale budgettaire investeringsruimte, werd aangepast overeenkomstig het advies van de Raad van State.

Rekening houdend met het advies van de Raad van State werd in artikel 14 verduidelijkt dat ook het deeltijds kunstonderwijs in aanmerking kan komen voor een DBFM-toelage en werd de formulering coherent gemaakt met het toepassingsgebied. Tevens werd de verwijzing naar het reglementair kader voor de fysische en financiële normen aangepast in functie van de opmerking van de Raad van State.

In paragraaf 2 van artikel 15 werd naar aanleiding van een bemerking van de Raad van State een herformulering aangebracht waardoor het subsidiepercentage voor de instellingen van het deeltijds kunstonderwijs duidelijk wordt. Deze zijn vervat onder “andere instellingen”, in het verlengde van de coherente formulering in artikel 4.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een bevoegdheid inzake onderwijs en heeft derhalve betrekking op een gemeenschapsaangelegenheid.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid doordat het betrekking heeft op een onderwijsmaterie.

Artikel 2

Artikel 2 bevat een definitie van de voornaamste terugkerende termen in het decreet.

In het kader van de ESR-neutraliteit van deze operatie kan een opmerking worden geplaatst bij het vierde punt van dit artikel. De Vlaamse Regering heeft zelf niet de intentie om een eigen participatie te nemen uit hoofde van de ESR-neutraliteit en wenst dit eveneens uit te sluiten voor de inrichtende machten. Daarom werd uitgesloten dat de inrichtende machten rechtstreeks noch onrechtstreeks belangen kunnen nemen in de projectvennootschappen. De inrichtende machten en de Vlaamse Gemeenschap kunnen evenmin de financiële verbintenissen van de vennootschappen waarborgen. Aldus is het vanuit het oogpunt van het ESR2010 duidelijk dat enkel private vennootschappen worden beoogd die geen deel uitmaken van de overheidssector.

Naast de relevante elementen voor de alternatieve financiering via DBFM-operaties wordt ook de reguliere subsidiëring of financiering gedefinieerd in het zevende punt van dit artikel. Men vindt het relevante regelgevend kader voor de reguliere investeringen in schoolinfrastructuur terug in hoofdstuk II van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, afgekort de Schoolpactwet.

In het kader van de definiëring van de begrippen kan er wat AGION betreft verwezen worden naar het reeds gekende decretale kader terzake. De DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen betreffen initiatieven met betrekking tot publiek private-samenwerking inzake schoolinfrastructuur en ressorteren derhalve, overeenkomstig het AGION-decreet onder de bevoegdheid van de afgevaardigd bestuurder, in opdracht van de Vlaamse Regering.

Artikel 3

Dit artikel geeft aan dat een inrichtende macht mits het verlenen van een zakelijk recht een DBFM-overeenkomst met een DBFM-vennootschap kan afsluiten voor een scholenbouwproject binnen een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen.

Artikel 4

Artikel 4 bepaalt het toepassingsgebied van het ontwerp van decreet. Dit ontwerp van decreet is van toepassing op de instellingen voor het gewoon en buitengewoon

basis- en secundair onderwijs, op het volwassenenonderwijs, de internaten, de centra voor leerlingenbegeleiding en de instellingen voor het deeltijds kunstonderwijs. Aldus is het toepassingsgebied, met uitzondering van het deeltijds kunstonderwijs, hetzelfde als in de eerste twee DBFM-programma's (DBFM-inhaalbeweging Scholen van Morgen zoals omschreven in het decreet van 7 juli 2006 betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur en het DBFM-programma betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten zoals omschreven in het decreet van 25 november 2016).

Artikel 5

Dit artikel regelt de manier waarop de uiteindelijke private DBFM-contractant (conform de van toepassing zijnde wetgeving overheidsopdrachten) wordt aangeduid door de Vlaamse Regering. Vanuit de expertise en ervaring van de twee lopende DBFM-programma's staat het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs in voor de coördinatie en begeleiding van de procedure en voorziet het als coördinerende administratie in een periodieke terugkoppeling naar de verschillende onderwijsnetten. Deze terugkoppeling verloopt via het projectbureau zoals bedoeld in artikel 7 van het decreet betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten.

Artikel 6

Dit artikel omschrijft de taakstelling van de te selecteren DBFM-vennootschappen. De DBFM-vennootschappen staan in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de gebouwen.

Artikel 7

De kaderovereenkomst met de te selecteren private vennootschappen wordt gesloten overeenkomstig de resultaten van de gevoerde plaatsingsprocedure. Artikel 7 omschrijft de inhoudelijke elementen die in deze kaderovereenkomst aan bod moeten komen. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan het garanderen van inspraak van de inrichtende machten vanaf de eerste beginfase van het DBFM-proces. Door deze inspraak laat men optimaal de deskundigheid en betrokkenheid aan bod komen van de inrichtende machten.

Artikel 8 tot en met 13

In deze artikelen worden de modaliteiten omschreven met betrekking tot de oproep, de selectie en de rangschikking van de aanvragen van de inrichtende macht die in aanmerking komen voor een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. De aanvragen worden ingediend op basis van een oproep door de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs. Vervolgens worden de aanvragen beoordeeld op basis van de in artikel 9 omschreven selectiecriteria. Het GO! bezorgt de aanvraag met betrekking tot haar projecten, zoals afgetoetst aan de selectiecriteria, rechtstreeks aan de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs.

De focus ligt in eerste instantie bij voorkeur op de nieuwbouwprojecten van de reeds bestaande investeringsbehoeften en wachtlijsten. Er wordt voorrang gegeven aan projecten die reeds opgenomen zijn op de reguliere wachtlijsten voor scholenbouw.

Het criterium dwingende nood aan investering beoogt projecten te selecteren die het gevolg zijn van een functionele/substantiële/urgente nood: er is een infrastructureel probleem en/of er is een tekort aan kwaliteitsvolle huisvesting. De investeringsnood kan concreet worden onderbouwd door de omschrijving van de toestand van de bestaande gebouwen, een capaciteitsprobleem, het niet beschikken over

noodzakelijke infrastructuur, een aanhoudende sterke stijging van het aantal leerlingen enzovoort.

De schaalgrootte van de projecten is een voor de hand liggend criterium voor de selectie van goede DBFM-projecten. Kleinschalige investeringen lenen zich minder voor een DBFM-programma. Deze investeringen kunnen worden gerealiseerd via de erg substantiële reguliere middelen.

Het is van belang dat de inrichtende macht ook de financiële haalbaarheid van haar aanvraag verduidelijkt. Dit impliceert het verschaffen van een kostenraming, rekening houdend met de geldende fysische en financiële normen.

Het criterium energie-efficiëntie en duurzaamheid heeft oog voor investeringen in energie-efficiëntie en de bijdrage daarvan tot een goed beheer/economische inzet van middelen. Duurzaamheid in schoolinfrastructuur en circulair bouwen worden gestimuleerd. Gezien het langetermijnspect van een DBFM-project is ook de langetermijnvisie/planning van het schoolbestuur van belang (projectdefinitie, masterplanning enzovoort).

De multifunctionaliteit heeft betrekking op het openstellen van de schoolinfrastructuur buiten de schooluren, de samenwerking met lokale besturen of derden, combineren van bestemmingen, bestemmingswijzigingen in de tijd enzovoort.

Bij het opstellen van de aanvragen wordt het gebruik door de schoolbesturen van het generiek duurzaamheidsinstrument "GRO" aangemoedigd.

Ten slotte beslist de Vlaamse Regering, op grond van een advies van AGION en over de aanvraag van het GO!, op voorstel van de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs, over de selectie en rangschikking van de scholenbouwprojecten.

Artikel 14

Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaraan cumulatief dient voldaan door de inrichtende machten teneinde in aanmerking te komen voor een DBFM-toelage.

Hierbij is het uitgangspunt om zoveel mogelijk de reeds gekende principes van de reguliere financiering te volgen (onverminderd de relevante aanpassingen omwille van de specificiteit van het DBFM-programma). De formulering van het toepassingsgebied is dan ook geïnspireerd op artikel 13 van de Schoolpactwet.

Net als in artikel 13 van de Schoolpactwet, zijn de bepalingen van artikel 13 van dit ontwerp van decreet te lezen als gecumuleerde voorwaarden. Er moet dus voldaan zijn aan zowel de voorwaarde zoals geformuleerd in het eerste punt met betrekking tot de instellingen, internaten en centra, alsook aan de voorwaarden omschreven in het tweede punt met betrekking tot de scholenbouwprojecten, alsook aan de voorwaarden met betrekking tot de fysische en financiële normen zoals vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering.

Artikel 15

In dit artikel wordt de vorm aangegeven van de DBFM-toelage voor respectievelijk het gesubsidieerd onderwijs en het GO!.

De hoogte van de DBFM-toelage is gelijkaardig aan de twee lopende DBFM-programma (DBFM-operatie Scholen van Morgen en het DBFM-programma met betrekking tot de projectspecifieke DBFM-overeenkomsten). Het betreft immers telkens een DBFM-aanpak. Een gelijke behandeling van de inrichtende machten op

het vlak van subsidiepercentages als bij de reeds bestaande DBFM-programma's is dan ook aan te bevelen.

De DBFM-toelage wordt berekend als een percentage van de beschikbaarheidsvergoeding. Krachtens dit artikel bedraagt de DBFM-toelage 81,5% voor de instellingen van het gewoon en buitengewoon basisonderwijs in het gesubsidieerd onderwijs en 71,5% voor de andere instellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding. Deze percentages worden verhoogd derwijze dat de daadwerkelijk verschuldigde onderhoudscomponent in de beschikbaarheidsvergoeding aan 90% wordt betoelaagd.

De DBFM-toelage bedraagt 100% voor de instellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding in het GO!.

Artikel 16

AGION wordt er krachtens dit artikel toe gemachtigd om in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gedurende de dertigjarige beschikbaarheidsperiode verbintenissen aan te gaan ten belope van maximaal 66 miljoen euro per jaar (niet geïndexeerd).

In de tweede paragraaf van het artikel worden de voorwaarden vastgesteld van toepassing op de jaarlijkse indexering van de beschikbaarheidsvergoeding voor elk project.

Artikel 17 tot en met 20

Deze artikelen bevatten klassieke modaliteiten aangaande de DBFM-toelagen.

Artikel 21

Dit artikel houdt een sanctie in indien de onderwijsbestemming niet meer verzekerd is. Het niet meer verzekerd zijn van de onderwijsbestemming is een gegeven dat telkens bij elk individueel dossier zal moeten onderzocht worden, rekening houdend met de specifieke elementen van dit dossier. AGION zal hierbij overeenkomstig de beginselen van behoorlijk bestuur ook het zorgvuldigheidsbeginsel en redelijkheidsbeginsel dienen te respecteren en de kans laten aan de desbetreffende inrichtende macht om zich te verdedigen en een repliek te kunnen formuleren.

Daarom zal dus het niet langer verzekeren van de onderwijsbestemming tot gevolg hebben dat die inrichtende macht geen DBFM-toelage meer zal ontvangen van AGION.

Artikel 22 en 23

Deze artikelen maken de toekenning van de DBFM-toelage afhankelijk van een zakelijk recht dat de inrichtende macht verleent op de schoolinfrastructuur en van het afsluiten van de DBFM-overeenkomst.

Artikel 24 tot en met 26

Deze artikelen zorgen ervoor dat de nodige initiatieven kunnen genomen om de voorwaarden voor de DBFM-toelage te verifiëren, de betaling ervan desgevallend op te schorten en ten onrechte betaalde toelagen desgevallend terug te vorderen.

Artikel 27 en 28

Deze artikelen regelen de mate waarin beroep kan worden gedaan op reguliere subsidiëring of reguliere financiering.

Dit is mogelijk voor zover een verandering aan het scholenbouwproject niet opgevangen kan worden door de DBFM-overeenkomst.

Een inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs kan gedurende de looptijd van de DBFM-overeenkomst geen beroep doen op de reguliere subsidiëring voor de aankoop van de schoolinfrastructuur dat het voorwerp uitmaakt van de DBFM-overeenkomst.

Artikel 29

Dit artikel bepaalt dat de schoolinfrastructuur op het einde van de DBFM-overeenkomst kosteloos wordt overgedragen aan de inrichtende macht.

Artikel 30

Dit artikel bepaalt dat AGION voor instellingen in het gesubsidieerd onderwijs kan overgaan tot terugvordering wanneer de schoolinfrastructuur na het einde van de DBFM-overeenkomst wordt verkocht of de infrastructuur voor andere dan onderwijsdoelstellingen wordt aangewend.

Artikel 31

Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering gemachtigd is om een gemeenschapswaarborg te stellen voor de financiële verbintenissen van de inrichtende machten voortvloeiend uit de DBFM-overeenkomst afgesloten in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen die niet gedekt worden door een DBFM-toelage.

Omdat bij private financiering van infrastructuur de kredietwaardigheid van de overheidspartij die het langetermijncontract afsluit een belangrijke impact kan hebben op de kostprijs van de financiering, wordt geopteerd om te voorzien in de mogelijkheid om de financiële verbintenissen van de inrichtende macht onder de DBFM-overeenkomst te waarborgen, zoals nu het geval is in het kader van de lopende DBFM-programma's (het betreft hier in het bijzonder de zogenaamde kleine waarborg of correcter de gemeenschapswaarborg voor de terugbetaling van de overige financiële verplichtingen van de inrichtende machten die voortvloeien uit een DBFM-overeenkomst en die niet gedekt worden door een DBFM-toelage). Vermits deze waarborg door de Vlaamse overheid ten behoeve van een andere overheid gegeven wordt, namelijk de inrichtende machten, stelt zich hier geen ESR-probleem.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 7 mei 2021

Ontwerp van decreet over DBFM-Scholen van Vlaanderen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° beschikbaarheidsvergoeding: de vergoeding die de inrichtende macht in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen verschuldigd is aan een DBFM-vennootschap conform de DBFM-overeenkomst, en die gebaseerd is op de volgende elementen:
 - a) de projectwaarde;
 - b) de financieringskosten;
 - c) de onderhoudskosten;
 - d) de personeels- en werkingskosten van een DBFM-vennootschap;
 - e) de verzekeringskosten en een eventuele risico- en winstpremie;
- 2° DBFM-overeenkomst: de overeenkomst die een inrichtende macht met een DBFM-vennootschap sluit voor een scholenbouwproject in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 3° DBFM-programma Scholen van Vlaanderen: één van de eenmalige programma's waarmee de Vlaamse overheid de schoolinfrastructuur in Vlaanderen wil verbeteren door een DBFM-vennootschap te laten instaan voor het ontwerp (Design), de bouw (Build), financiering (Finance) en onderhoud (Maintain);
- 4° DBFM-toelage: de financiële bijdrage aan de beschikbaarheidsvergoeding, vermeld in hoofdstuk 4;
- 5° DBFM-vennootschap: een private vennootschap die instaat voor de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. De inrichtende machten kunnen rechtstreeks noch onrechtstreeks belangen nemen in de vennootschap. De inrichtende machten en de Vlaamse

- Gemeenschap kunnen de financiële verbintenissen van de vennootschap niet waarborgen;
- 6° kaderovereenkomst: de kaderovereenkomst die met een DBFM-vennootschap gesloten is en die de modaliteiten en ook de wederzijdse rechten en verplichtingen van de betrokken partijen bevat bij de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 7° reguliere subsidiëring of reguliere financiering:
- a) reguliere subsidiëring is de reeds bestaande wijze waarop de inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs beroep kan doen op de financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;
 - b) reguliere financiering is de reeds bestaande wijze waarop de inrichtende macht in het GO! een beroep kan doen op financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;
- 8° scholenbouwproject: de terbeschikkingstelling van schoolinfrastructuur door een DBFM-vennootschap voor een periode van dertig jaar;
- 9° schoolinfrastructuur:
- a) de onroerende goederen die bestemd zijn voor de onderwijsinstellingen, de internaten en de centra voor leerlingenbegeleiding;
 - b) de eerste uitrusting die aangebracht is in een nieuw of aangepast gebouw, die onontbeerlijk is om de infrastructuur te gebruiken en die onroerend is door de aard of bestemming ervan.

Art. 3. De inrichtende macht kan mits het verlenen van een zakelijk recht een DBFM-overeenkomst met een DBFM-vennootschap sluiten voor een scholenbouwproject binnen een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. Voor de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen verschuldigd is, kan de inrichtende macht een DBFM-toelage ontvangen op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet.

Art. 4. Dit decreet is van toepassing op:

- 1° de instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs;
- 2° het volwassenenonderwijs;
- 3° de internaten;
- 4° de centra voor leerlingenbegeleiding.

Hoofdstuk 2. DBFM-vennootschappen

Art. 5. De procedure voor de selectie van de op te richten DBFM-vennootschappen en de toewijzing van de opdracht tot uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen aan de op te richten DBFM-vennootschappen verlopen conform de wetgeving overheidsopdrachten.

De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om te beslissen over de keuze van gunningswijze, de vaststelling van de gunningsvoorwaarden, om de plaatsingsprocedure te voeren en gunt de opdracht.

Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, hierna 'AGION' genoemd staat, met ondersteuning van School Invest NV, in voor de coördinatie en begeleiding van de procedure en voorziet als coördinator in een periodieke terugkoppeling naar de verschillende onderwijsnetten. Die terugkoppeling verloopt via het projectbureau, vermeld in artikel 7 van het decreet van 25 november 2016 betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten.

Art. 6. De DBFM-vennootschappen stellen schoolinfrastructuur ter beschikking aan de inrichtende macht op grond van een DBFM-overeenkomst in het kader van enerzijds de kaderovereenkomst en anderzijds het DBFM-programma Scholen van Vlaanderen conform de lijst die de Vlaamse Regering conform hoofdstuk 3 opstelt.

De DBFM-vennootschappen staan in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud.

Art. 7. De kaderovereenkomst wordt gesloten overeenkomstig de resultaten van de gevoerde gunningprocedure zoals bepaald in artikel 5. In de kaderovereenkomst worden de algemene en nadere regels bepaald voor de scholenbouwprojecten en de voorwaarden voor de opvolging van de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen.

- De kaderovereenkomst regelt minstens al de volgende aspecten:
- 1° de taken die de DBFM-vennootschap op zich neemt om haar specifieke opdracht te vervullen, en de mogelijkheden om facultatieve diensten aan te bieden aan de geselecteerde inrichtende machten voor het DBFM-programma;
 - 2° de resultaatsverbintenissen van de partijen in kwestie;
 - 3° op welke wijze en met behulp van welke specifieke berekeningsmethode de beschikbaarheidsvergoeding wordt berekend;
 - 4° de wijze waarop een DBFM-vennootschap instaat voor de plaatsingsprocedure en de gunning, de coördinatie en de opvolging van de scholenbouwprojecten;
 - 5° de wijze waarop een DBFM-vennootschap samenwerkt en overlegt met AGION en de inrichtende macht;
 - 6° de rapporterings- en informatiemechanismen;
 - 7° de wijze waarop een DBFM-vennootschap de inrichtende macht en de Vlaamse Bouwmeester bij haar taken en activiteiten zal betrekken;
 - 8° de remediërende en bestraffende maatregelen als de kaderovereenkomst en de DBFM-overeenkomsten niet worden nageleefd;
 - 9° de standaardbepalingen van de DBFM-overeenkomsten.
 - 10° de wijze waarop de middelen van particuliere spaarders als schoolaandeelhouders betrokken kunnen worden in de financiering van de DBFM-vennootschappen.

Hoofdstuk 3. Oproep, selectie en rangschikking

Art. 8. De inrichtende macht dient op basis van een oproep door de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, een aanvraag in om in aanmerking te komen voor een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen.

Art. 9. De aanvragen worden op basis van de volgende selectiecriteria beoordeeld:

- 1° de chronologie van de aanvragen op de reguliere wachtlijsten;
- 2° de dwingende nood aan investering;
- 3° de schaalgrootte van de scholenbouwprojecten;
- 4° de financiële haalbaarheid;
- 5° de energie-efficiëntie en de duurzaamheid;
- 6° de multifunctionaliteit en de toegankelijkheid.

Art. 10. Op basis van de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, geeft AGION in een schriftelijk verslag zijn advies over de selectie en rangschikking van de aanvragen van het gesubsidieerd onderwijs. Het bezorgt dat verslag aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming.

Het GO! dient een aanvraag in bij de Vlaamse minister van onderwijs, nadat en met inachtneming van de eisen gekoppeld aan de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een aanvraag werd goedgekeurd door de Raad van het GO!.

De verdeling van de totale budgettaire investeringsruimte tussen de onderwijsnetten met het oog op de realisatie van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gebeurt op basis van de toepassing van Onderwijsdecreet II.

Art. 11. De Vlaamse Regering beslist, op grond van het advies van AGION en over de aanvraag van het GO!, op voorstel van de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs, over de selectie en rangschikking van de scholenbouwprojecten.

Art. 12. Als een geselecteerd project van het gesubsidieerd onderwijs niet kan doorgaan, kan AGION conform de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een vervangend project aanwijzen. Als een geselecteerd project van het GO! niet kan doorgaan, kan GO! conform de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een vervangend project aanwijzen.

Bij de keuze van het vervangende project, vermeld in het eerste lid, baseren AGION en GO! zich uitsluitend op de rangschikking van de projecten, vermeld in artikel 11. Als er geen vervangende projecten meer beschikbaar zijn, stelt de Vlaamse Regering een nieuwe rangschikking op.

Art. 13. AGION bezorgt de selectie en rangschikking, vermeld in artikel 11, aan een DBFM-vennootschap die de inrichtende machten in kwestie aanschrijft. De DBFM-vennootschap bezorgt een afschrift van het aanschrijven aan AGION.

Hoofdstuk 4. DBFM-toelage

Art. 14. Instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en de internaten en de centra voor leerlingenbegeleiding komen in aanmerking voor een DBFM-toelage als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° ze beantwoorden aan de criteria van de rationalisatie- en programmatienormen die de voorwaarden vastleggen voor het

- voortbestaan of de betoelaging van bestaande centra, instellingen, afdelingen of andere onderverdelingen, en anderzijds de oprichting of opname in de toelageregeling van nieuwe centra, instellingen, afdelingen of andere onderverdelingen;
- 2° hun scholenbouwprojecten zijn geselecteerd in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen en de schoolinfrastructuur beantwoordt aan de fysische en financiële normen, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007 houdende vaststelling van de regels die de behoefte aan nieuwbouw of uitbreiding bepalen en van de fysische en financiële normen voor de schoolgebouwen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding.

Art. 15. §1. De DBFM-toelage wordt berekend als een percentage van de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht verschuldigd is conform de DBFM-overeenkomst.

§ 2. De DBFM-toelage bedraagt 81,5% voor de instellingen van het gewoon en buitengewoon basisonderwijs in het gesubsidieerd onderwijs, en 71,5% voor de instellingen van andere onderwijsniveaus, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding.

Voor de instellingen, de internaten en de centra, vermeld in artikel 4, in het gesubsidieerd onderwijs wordt de DBFM-toelage, die wordt berekend conform het eerste lid, verhoogd, zodat de daadwerkelijk verschuldigde onderhoudscomponent in de beschikbaarheidsvergoeding tegen 90% wordt betoelaagd.

§ 3. De DBFM-toelage bedraagt 100% voor de instellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding in het GO!.

Art. 16. AGION wordt er toe gemachtigd om in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gedurende de dertigjarige beschikbaarheidsperiode verbintenissen aan te gaan voor een bedrag van maximaal 66 miljoen euro per jaar. Die verbintenissen mogen voorzien in een indexering conform het tweede lid.

Vanaf het tweede jaar en tot en met het dertigste jaar van de dertigjarige beschikbaarheidstermijn mag de beschikbaarheidsvergoeding voor elk project jaarlijks geïndexeerd worden onder de volgende voorwaarden:

- 1° alleen het gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding dat betrekking heeft op de eigen werkingskosten van de DBFM-vennootschap, het onderhoud en de verzekeringen, komt in aanmerking voor indexering op basis van parameters die de reële kosten vertegenwoordigen;
- 2° het indexeerbare gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding bedraagt maximaal 35%;
- 3° de jaarlijkse indexatie leidt er in geen geval toe dat in een bepaalde periode de beschikbaarheidsvergoeding meer bedraagt dan als de oorspronkelijke beschikbaarheidsvergoeding jaarlijks aangepast zou worden aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijsen.

Art. 17. De DBFM-toelage kan geen vergoeding inhouden voor de zakelijke rechten die worden verleend aan de DBFM-vennootschap.

Art. 18. AGION staat in voor het uitbetalen van de DBFM-toelage in het kader van het DBFM-programma.

Art. 19. De DBFM-vennootschap brengt AGION op de hoogte van de principiële beslissing van de inrichtende macht om een DBFM-overeenkomst te sluiten. De DBFM-vennootschap bezorgt een afschrift van die principiële beslissing aan AGION.

Art. 20. De DBFM-vennootschap legt het ontwerp van DBFM-overeenkomst, inclusief de ontwerpakte tot verlening van een zakelijk recht door de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap, voor aan AGION met het oog op de goedkeuring, vermeld in artikel 21 en 22.

Art. 21. De goedkeuring voor de toekenning van de DBFM-toelage is afhankelijk van de onderwijsbestemming van de schoolinfrastructuur, niettegenstaande de mogelijkheid om het goed open te stellen voor ander gebruik.

Als de onderwijsbestemming van de schoolinfrastructuur niet langer verzekerd is, houdt AGION op met de betaling van de DBFM-toelage.

AGION oordeelt of de onderwijsbestemming niet langer verzekerd is, gebaseerd op alle feitelijke en juridische elementen die bekend zijn.

Art. 22. De toekenning van de DBFM-toelage kan alleen goedgekeurd worden als de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap een zakelijk recht op de schoolinfrastructuur verleent en de DBFM-vennootschap op haar beurt de schoolinfrastructuur ter beschikking stelt aan de inrichtende macht gedurende dertig jaar vanaf de beschikbaarheid.

AGION deelt aan de inrichtende macht zijn beslissing mee over de toekenning van de DBFM-toelage en alle andere kennisgevingen over de DBFM-toelagen. AGION brengt de DBFM-vennootschap op de hoogte van zijn beslissing.

Art. 23. §1. De DBFM-toelage kan alleen toegekend worden als tussen de inrichtende macht en de DBFM-vennootschap een DBFM-overeenkomst gesloten is onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet.

De DBFM-vennootschap brengt AGION ervan op de hoogte dat de DBFM-overeenkomst met de inrichtende macht is gesloten. De DBFM-vennootschap bezorgt hiervan een afschrift aan AGION.

§2. De DBFM-vennootschap legt ook de latere herzieningen van de DBFM-overeenkomst of van de akte tot verlening van een zakelijk recht door de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap voorafgaandelijk ter goedkeuring voor aan AGION.

Art. 24. AGION kan alle initiatieven nemen die het nodig acht om te controleren of de voorwaarden voor de DBFM-toelage vervuld zijn gedurende de duur van de DBFM-overeenkomst en of de DBFM-toelage niet ten onrechte wordt uitbetaald.

AGION kan onder meer bijkomende documenten en gegevens opvragen, de inrichtende macht horen en een bezoek ter plaatse brengen.

Art. 25. Als geen gevolg gegeven wordt aan de initiatieven van AGION, vermeld in artikel 24, kan de betaling van de DBFM-toelage opgeschort worden.

Art. 26. De ten onrechte uitbetaalde DBFM-toelagen worden verrekend met de DBFM-toelagen die nog verschuldigd zijn.

Bij gebrek aan verschuldigde DBFM-toelagen vordert AGION de ten onrechte uitgekeerde toelagen terug.

Hoofdstuk 5. Beroep op reguliere subsidiëring of reguliere financiering

Art. 27. Een inrichtende macht kan tijdens de looptijd van de DBFM-overeenkomst nog een beroep doen op de reguliere subsidiëring of reguliere financiering als een verandering aan het scholenbouwproject niet opgevangen kan worden door de DBFM-overeenkomst.

In afwijking van artikel 19, §1, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving kan een inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs die tijdens de looptijd van de DBFM-overeenkomst niet over een zakelijk recht beschikt op de schoolinfrastructuur dat het voorwerp uitmaakt van de DBFM-overeenkomst, een beroep doen op de reguliere subsidiëring.

Art. 28. Een inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs kan gedurende de looptijd van de DBFM-overeenkomst geen beroep doen op de reguliere subsidiëring voor de aankoop van de schoolinfrastructuur die het voorwerp uitmaakt van de DBFM-overeenkomst.

Hoofdstuk 6. Einde van de DBFM-overeenkomst

Art. 29. Op het einde van de DBFM-overeenkomst wordt de schoolinfrastructuur kosteloos overgedragen aan de inrichtende macht.

Art. 30. Voor de instellingen, internaten en centra, vermeld in artikel 4, in het gesubsidieerd onderwijs gaat AGION bij verkoop van de schoolinfrastructuur na het einde van de DBFM-overeenkomst of als de infrastructuur voor andere dan onderwijsdoelstellingen wordt aangewend, over tot terugvordering.

De terugvordering is gebaseerd op een evenredig aan de toegekende subsidie aandeel van de verkoopswaarde van de schoolinfrastructuur, verminderd met een twintigste per jaar na het einde van de individuele DBFM-overeenkomst.

De aanvangsdatum voor de berekening van de voormelde vermindering is 1 september van het schooljaar dat volgt op de datum van het einde van de DBFM-overeenkomst.

Hoofdstuk 7. Waarborg

Art. 31. De Vlaamse Regering is gemachtigd om een gemeenschapswaarborg te stellen voor de financiële verbintenissen van de inrichtende machten die voortvloeien uit de DBFM-overeenkomst in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen en die niet gedekt worden door een DBFM-toelage.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden of modaliteiten om de waarborg te stellen nader regelen.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

DBFM-Scholen van Vlaanderen

Advies over het voorontwerp van decreet over DBFM-scholen van Vlaanderen

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 11 mei 2021

Uitgebracht door de Algemene Raad op 24 juni 2021 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Scholenbouw op 27 mei en 16 juni 2021

Dossierbeheerder: Filip De Bruyne

1 Situering

Op vraag van Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts brengt de Vlor een advies uit over het voorontwerp van decreet over DBFM-Scholen van Vlaanderen.

Dat schetst het kader voor nieuwe DBFM-programma's in de komende jaren zoals beschreven in het Masterplan Scholenbouw 2.0. De Vlaamse Regering plant met deze DBFM-programma's een bijkomende investeringsgolf van 1 miljard euro.

Het voorontwerp van decreet gebruikt volgende begrippen:

- 1 Beschikbaarheidsvergoeding: de vergoeding die de inrichtende macht in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen verschuldigd is aan een DBFM-vennootschap conform de DBFM-overeenkomst, en die gebaseerd is op de volgende elementen:
 - de projectwaarde;
 - de financieringskosten;
 - de onderhoudskosten;
 - de personeels- en werkingskosten van een DBFM-vennootschap;
 - de verzekeringskosten en een eventuele risico- en winstpremie.
- 2 DBFM-programma Scholen van Vlaanderen: een van de drie programma's waarmee de overheid de schoolinfrastructuur wil verbeteren door een DBFM-vennootschap te laten instaan voor ontwerp (Design), bouw (Build), financiering (Finance) en onderhoud (Maintain) van schoolgebouwen. Elk programma bestaat uit een lijst met bouwprojecten geselecteerd door de Vlaamse Regering na een oproep aan de inrichtende machten;
- 3 DBFM-overeenkomst: de overeenkomst die een inrichtende macht met een DBFM-vennootschap sluit voor een scholenbouwproject;
- 4 DBFM-toelage: de financiële bijdrage van de overheid aan de beschikbaarheidsvergoeding;
- 5 DBFM-vennootschap: een private vennootschap die instaat voor de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 6 Kaderovereenkomst: een overeenkomst die de overheid met een DBFM-vennootschap afsluit en die de modaliteiten en wederzijdse rechten en verplichtingen van de betrokken partijen bevat bij de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 7 Reguliere subsidiëring of reguliere financiering:
 - Reguliere subsidiëring is de wijze waarop de inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs nu al beroep kan doen op de financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;
 - Reguliere financiering is de wijze waarop de inrichtende macht in het GO! nu al een beroep kan doen op financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;

2 De keuze voor DBFM

2.1 Voordelen

De Vlor apprecieert dat de Vlaamse Regering verder wil investeren in schoolinfrastructuur. Nieuwe DBFM-programma's opstarten maakt zeker deel uit van de oplossing: niet alleen de snelheid van de bouwfase bij elk project, maar vooral het feit dat er **op korte termijn veel middelen worden vrijgemaakt voor scholenbouw** levert veel tijdswinst op. Door het opstarten van DBFM-programma's komt er ook ruimte vrij in de reguliere financiering voor andere projecten.

Andere sterke punten die DBFM verantwoord zijn de ontzorging van de schoolbesturen en de ondersteuning door professionele partners in alle fases van het project, én het gewaarborgd onderhoud voor 30 jaar dat gegarandeerd gesubsidieerd en gefinancierd wordt door de overheid.

2.2 Nadelen

De Vlor is evenwel bezorgd over enkele valkuilen. Zo is er de **structureel hogere prijs van Publiek-Private Samenwerking (PPS)** omwille van de risicoverdeling naar de private partner. De Vlaamse Regering moet erover waken dat die meerkost verantwoord blijft.

DBFM is in het bijzonder aangewezen voor projecten met een **beperkte complexiteit** en met **voldoende schaalgrootte** of waar er nood is aan deskundigheid met betrekking tot projectontwikkeling. Zowel bij de oproep naar inrichtende machten, als bij de selectie en rangschikking van projecten moeten er mechanismen in werking treden waardoor die projecten bij uitstek via DBFM gerealiseerd worden. Voor andere projecten is reguliere financiering meer aangewezen.

Succesvolle DBFM-projecten worden berekend op een stabiele capaciteitsbehoefte op lange termijn. DBFM kan geschikt zijn om op een duurzame wijze de capaciteit te verhogen tot een bepaald niveau dat voor een langere termijn wordt aangehouden. Niettemin stelt de Vlor wel vast dat de DBFM-formule **niet geschikt is om snel en flexibel in te spelen op een nakende piek** in de behoefte aan capaciteit.

Tot slot is het aangaan van een DBFM-overeenkomst een **zwaar financieel engagement** voor een schoolbestuur in het gesubsidieerd onderwijs. Een schoolbestuur is voor wat zijn inkomsten betreft in belangrijke mate afhankelijk van de werkingstoelagen die het krijgt van de overheid. Als de overheid die werkingsmiddelen op langere termijn desindexeert, inkleurt of er (lineair) op bespaart, dan kalven de beschikbare middelen voor het eigen aandeel in de beschikbaarheidsvergoeding steeds verder af. Uiteindelijk kan dit ook een bepalende factor worden in de beslissing van een schoolbestuur om voor een DBFM-project te kiezen dan wel om verder op de wachtlijst te blijven voor reguliere financiering, zelfs al voldoet het project aan alle criteria voor een geslaagd DBFM-project.

Globaal bekeken stelt de Vlor vast dat de drie DBFM-programma's op kruissnelheid en bij ongewijzigd beleid ongeveer een derde in het scholenbouwbudget vertegenwoordigen. Maar tegenover dat aanzienlijk aandeel staat net geen 10% van de bestaande schoolgebouwenoppervlakte in Vlaanderen en Brussel. De Vlor roept de overheid daarom op bij toekomstige initiatieven rond scholenbouw de efficiëntie van het DBFM-systeem voldoende kritisch af te wegen tegenover de noden van het onderwijsveld.

Bovendien komen vele inrichtende machten met scholen met een kleinere investeringsbehoefte voor DBFM niet in aanmerking:

- Kan de overheid blijven verantwoordelijk om alleen (eerder uitzonderlijk) grote bouwprojecten met een beperkte complexiteit zo substantieel te bevoordelen?
- Moet de overheid geen inhaalbeweging tegenover DBFM voorzien voor de projecten die niet voor DBFM in aanmerking komen?

Zelfs indien de overheid al haar scholenbouwmiddelen zou inzetten in DBFM, dan wordt slechts 27,1% van het gebouwenpark gefinancierd of gesubsidieerd. Als de overheid alle scholen zou willen bedienen via DBFM, dan vergt dat een verhoging van de middelen voor scholenbouw met een factor van 3,7.

De Vlor vraagt daarom aan de overheid om verder te blijven investeren in schoolgebouwen, maar die middelen evenwichtig te verdelen via verschillende kanalen. De overheid mag niet uit het oog verliezen dat veel leraren en leerlingen zich dagelijks in verouderde schoolgebouwen bevinden, en dat heeft impact op hun welbevinden. Voor heel wat van die schoolgebouwen is een DBFM-project om het grootschalig te renoveren of te vervangen door nieuwbouw niet haalbaar. Er moeten dus ook voldoende middelen beschikbaar zijn om ook die schoolgebouwen de komende jaren te verbeteren.

De gezamenlijke uitdaging waar overheid en inrichtende machten voor staan is om voor elk scholenbouwproject een weloverwogen keuze te maken of DBFM de meest geschikte financieringsmethode is, zowel bij de fase van kandidatuurstelling als in de selectiefase. De overheid moet de verdeling van het totaal beschikbare budget voor scholenbouw dan kunnen afstemmen op die keuzes.

3 Toepassingsgebied

Het voorontwerp van decreet is van toepassing op de instellingen voor het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs, op het volwassenenonderwijs en op de internaten en de centra voor leerlingenbegeleiding.

Net als bij vorige DBFM-programma's sluit de Vlaamse Regering daarmee opnieuw het deeltijds kunstonderwijs uit. Dat is merkwaardig, nu het dko via het decreet van 9 maart 2018 als volwaardig onderwijsniveau erkend is. De Vlor betreurt dat en pleit ervoor om **het deeltijds kunstonderwijs** op te nemen in het toepassingsgebied.

Multifunctionele schoolgebouwen ontwerpen voor het basis- en secundair onderwijs kan dan wel een deel van de oplossing zijn om ook de huisvesting voor het deeltijds kunstonderwijs te verbeteren, maar het voldoet niet. Zolang de meerkost voor het multifunctioneel gedeelte buiten de subsidiëring valt, kunnen schoolbesturen dit meestal niet aan. Anderzijds zullen bij verregaand dubbel gebruik eigen ruimten voor het dko nodig zijn, onder andere voor muziekinstrumenten die weinig mobiel zijn (zoals een vleugelpiano en slagwerk) of ateliers voor keramiek of beeldhouwen. Het deeltijds kunstonderwijs heeft ook eigen gebouwen nodig, omdat bijvoorbeeld heel wat lessen (aan volwassenen) plaats vinden tijdens de lestijden van het leerplichtonderwijs.

4 DBFM-vennootschappen

4.1 Drie programma's

De Vlaamse Regering plant om de investeringsimpuls van 1 miljard euro te spreiden over drie programma's van gelijkaardige omvang, waarbij er in principe ook drie DBFM-vennootschappen geselecteerd worden. In het voorontwerp van decreet wordt niet bepaald of die programma's gelijktijdig of opeenvolgend in de markt worden gezet. De Vlaamse Regering zou wel overwegen om de programma's opeenvolgend af te roepen.

De Vlor kan die keuze naar de markt toe begrijpen aangezien de overheid rekening moet houden met zowel de capaciteit bij AGION om de procedures te begeleiden als de capaciteit op de markt. De raad vraagt echter om het volledige tijdspad van de drie programma's goed te bewaken. De keuze voor DBFM wordt voor een groot deel gemotiveerd door de snellere bouwfase. Die tijdswinst mag niet verloren gaan in de voorbereidende fases.

De Vlor pleit er wel voor om de selectie van de projecten voor de drie programma's in één keer te organiseren. Daarmee beperkt de overheid de taaklast voor het onderwijsveld. In het geval dat de overheid drie selectierondes organiseert, is er een reëel risico dat inrichtende machten drie opeenvolgende keren met een steeds verder uitgewerkt project kandideren terwijl het project uiteindelijk helemaal niet geselecteerd wordt.

Alle betrokken partijen kunnen beter hun energie besteden aan de ondersteuning van de geselecteerde projecten vooraleer die in een van de drie programma's aan de markt worden aangeboden.

Om de drie programma's voor de DBFM-vennootschappen vlot samen te stellen met kwaliteitsvolle projecten, vraagt de Vlor om met volgende elementen rekening te houden bij de oproep naar de inrichtende machten:

- ─ Bij de eerste oproep moeten inrichtende machten een overzicht verkrijgen van het tijdspad van de volledige procedure. Zo is het duidelijk wanneer ze dossierelementen moeten aanleveren en blijven de verwachtingen realistisch inzake oplevering van het bouwplan en het schoolgebouw;
- ─ Uitsluitingscriteria moeten duidelijk geformuleerd worden in de oproep. Als er gefocust wordt op 'grotere bouwprojecten met beperkte complexiteit', dan kan dit beter in objectieve uitsluitingscriteria vastgelegd worden zoals het aantal m² bouwoppervlakte. Dat komt de haalbaarheid van het programma ten goede. Kleine en complexe projecten zijn niet geschikt om in de markt te plaatsen via DBFM;
- ─ In het tijdspad moet er voldoende tijd – een termijn van zes maanden - voorzien worden voor de schoolbesturen om een goed dossier op te stellen én die door hun bevoegde organen te laten goedkeuren.

Voor een vlot verloop van de programma's, vraagt de Vlor om ook rekening te houden met de expertise in DBFM die de onderwijskoepels opgebouwd hebben. Schoolbesturen kunnen immers slechts beperkt expertise opbouwen in DBFM. Enerzijds heeft elk DBFM-programma specifieke kenmerken waardoor ervaring met een vorige DBFM-piste niet altijd even relevant is. Anderzijds komen we in de verschillende DBFM-programma's eerder uitzonderlijk eenzelfde inrichtende macht tegen. Dat leertraject situeert zich wel bij de koepels die ook een rol opnemen die de individuele DBFM-projecten overstijgt. De koepels kunnen de inrichtende machten begeleiden in

de opmaak van het projectdossier. Het is daarom voor de overheid relevant om net als bij Scholen van Morgen te voorzien in koepelfinanciering bij Scholen van Vlaanderen.

De Vlor merkt ook op dat het ontwerpdecreet een te beperkte rol voorziet voor het projectbureau. De raad vraagt om het projectbureau te betrekken als adviseur in de verdere vormgeving van het decreet, uitvoeringsprocedures, bestekdocumenten voor de DBFM-vennootschappen, ... Op die manier kan de overheid beter rekening houden met de verschillen in werking tussen de verschillende inrichtende machten. De Vlor is er ook van overtuigd dat de ervaring die de leden van het projectbureau opgebouwd hebben, een absolute meerwaarde vormt voor de verdere uitrol van de DBFM-programma's.

4.2 Taken van de DBFM-vennootschappen

In de nota aan de Vlaamse Regering maakt de minister duidelijk dat men er in dit DBFM-programma voor kiest om de schoolbesturen te ontzorgen van de opdracht om de aanbestedingsprocedure in de markt te plaatsen. Verder zal de DBM-partner al tijdens de ontwerpfase betrokken worden waardoor de planning van ontwerp en bouw beter op elkaar kunnen afgestemd worden.

De Vlor vindt het belangrijk dat de inrichtende machten voldoende inspraak behouden in de ontwerpfase van de projecten. De raad vindt het dan ook positief dat er volgens de nota aan de Vlaamse Regering bepalingen zullen worden opgenomen in de opdrachtdocumenten om de inrichtende machten inspraak te geven vanaf de ontwerpfase van het DBFM-proces.

De Vlor begrijpt de keuze om voor dit DBFM-programma niet meer te werken met een basisteam dat verantwoordelijk is voor de opmaak van studies en architectuurplannen. De private partner zal verantwoordelijk zijn voor alle fasen van het project waardoor de planning van ontwerp en bouw beter op elkaar afgestemd wordt.

Toch zijn hier ook risico's aan verbonden: de projecten kunnen moeilijker bijgestuurd worden vóór de bouwfase en inrichtende machten kunnen zo het (gevoel van) eigenaarschap over het project verliezen. De Vlor pleit ervoor om de inrichtende machten voldoende te begeleiden tijdens de voorbereidende fase zodat ze de inspraakmogelijkheden ten volle kunnen benutten.

5 Oproep, selectie en rangschikking van aanvragen inrichtende machten

Inrichtende machten kunnen aanvragen indienen op basis van een oproep door de Vlaamse minister van Onderwijs.

De aanvragen worden op basis van de volgende selectiecriteria beoordeeld. De criteria staan op gelijke hoogte en de volgorde is hier dus niet van belang:

- 1 de chronologie van de aanvragen op de reguliere wachtlijsten;
- 2 de dwingende nood aan investering;
- 3 de schaalgrootte van de scholenbouwprojecten;
- 4 de financiële haalbaarheid;

- 5 de energie-efficiëntie en de duurzaamheid;
- 6 de multifunctionaliteit en de toegankelijkheid.

5.1 Algemene opmerkingen over de selectiecriteria

De Vlor vindt dat de overheid naast die selectiecriteria ook eenduidige uitsluitingscriteria moet opstellen. Door **uitsluitingscriteria** te formuleren én ze een plaats te geven in de oproep naar de inrichtende machten, zal de overheid de drie DBFM-programma's vlotter kunnen samenstellen met meer geschikte projecten. Dat voorkomt ook dat schoolbesturen zich engageren om een dossier samen te stellen voor een project dat ongeschikt is voor DBFM.

De Vlor pleit ervoor om uitsluitingscriteria op te stellen over:

- ─ de schaalgrootte van het project, met minimum bouwoppervlaktes per onderwijsniveau;
- ─ de complexiteit;
- ─ bereidheid tot multifunctionaliteit.

De Vlor merkt op dat de selectiecriteria **niet altijd in dezelfde mate van toepassing** zijn voor de inrichtende machten. Het criterium 'financiële haalbaarheid' is verschillend te interpreteren naargelang het onderwijsnet waartoe de inrichtende macht behoort. De mate waarin een gebouw multifunctioneel gebruikt kan worden, hangt dan weer in sterke mate af van het bouwprogramma en van de context. De Vlor pleit er daarom voor dat de overheid de selectiecriteria ruim kan interpreteren.

5.2 De dwingende nood aan investering

De Vlor begrijpt dat capaciteitstekorten in een regio deel uitmaken van het criterium 'dwingende nood aan investering'. Een bouwproject in een regio met (huidige) capaciteitstekorten zal dus hoger gerangschikt worden.

De Vlor vraagt aan de overheid om hier omzichtig mee om te gaan. Aangezien DBFM-projecten investeringen zijn op lange termijn, moet het ook vast staan dat het huidig capaciteitstekort in een regio nog voor een lange tijd zal aanhouden, vooraleer dat kan leiden tot een gunstige beoordeling van het project. Het duurt immers nog wel enkele jaren voor het DBFM-project gerealiseerd zal zijn. Capaciteitsnoden inschatten op lange termijn is echter net een bijzonder moeilijk gegeven.

Wanneer de overheid de mogelijkheid voorziet om via DBFM te investeren in extra capaciteit, dan moet de Commissie van Deskundigen voor die projecten een advies kunnen uitbrengen voor een afwijking ten opzichte van de oppervlaktenorm. We moeten voor de controle van de oppervlaktenorm rekening kunnen houden met de extra capaciteit die door de lokale (of bovengemeentelijke) taskforce wordt gevalideerd.

Daarnaast is ook duidelijk dat de DBFM-formule vooral geschikt is voor grote bouwprojecten. Het wordt moeilijk om een ingrijpend renovatieproject in een stedelijke context waar er capaciteitsnoden zijn, af te wegen tegenover een nieuwbouwproject in een regio waar er geen capaciteitsnoden zijn.

5.3 De schaalgrootte van de scholenbouwprojecten

De Vlor vraagt om de schaalgrootte van het project meteen als een uitsluitingscriterium te definiëren. Kleinere projecten zijn niet geschikt om via DBFM-formule in de markt te zetten. Het komt de haalbaarheid van het DBFM-programma ten goede als die projecten meteen uitgesloten worden. Bovendien vermijdt de overheid zo ook dat schoolbesturen zich engageren om een dossier samen te stellen dat a priori ongunstig beoordeeld wordt.

Daarnaast kan de overheid schaalgrootte ook als selectiecriterium behouden. Hoe groter het bouwproject, hoe meer het geschikt is voor DBFM en het dus ook hoger gerangschikt kan worden bij de selectie.

5.4 De financiële haalbaarheid

De financiële haalbaarheid van een project wordt in sterke mate bepaald door het onderwijsnet waartoe de inrichtende macht behoort. De DBFM-toelage bedraagt 100% voor onderwijsinstellingen in het GO!, en 81,5% of 71,5% in het gesubsidieerd onderwijs. In het officieel gesubsidieerd onderwijs wordt de beschikbaarheidsvergoeding in de beleids- en beheercyclus van het lokaal bestuur verwerkt, met een aanzienlijke impact op het jaarlijks exploitatiebudget.

Schoolbesturen in het vrij gesubsidieerd onderwijs kunnen zich bezwaarlijk engageren met betrekking tot de financiële haalbaarheid van een project over een periode van dertig jaar omdat ze volledig afhankelijk zijn van de overheid voor hun inkomsten.

Bovendien weet niemand hoe onderwijs zich de volgende dertig jaar verder zal ontwikkelen. Dat maakt dat DBFM voor het ene schoolbestuur moeilijker haalbaar is dan voor het andere. De Vlor zou het daarom opportuun vinden mocht de overheid dit via een vergelijkende studie in kaart brengen.

De Vlor vraagt ook dat de beoordeling van de financiële haalbaarheid zich beperkt tot wat de inrichtende macht kan inschatten, en uitgaand van een behoud en indexering van de werkingstoelagen door de overheid.

5.5 De energie-efficiëntie en de duurzaamheid

De Vlor vindt dat de verwachting om schoolgebouwen te bouwen of verbouwen volgens hoge standaarden voor energie-efficiëntie en duurzaamheid, moet worden omgezet in technische outputspecificaties. Het behalen van die outputspecificaties legt de overheid als voorwaarde op aan de DBFM-vennootschappen voor elk bouwproject. Het onderwijsveld verwacht immers dat elk van die gebouwen die de komende jaren gebouwd worden, future proof zijn en beantwoorden aan de Europese klimaatdoelstellingen 2050.

Daarnaast kan de overheid energie-efficiëntie en duurzaamheid ook als selectiecriteria behouden. Het moet nog steeds mogelijk zijn om de projecten van inrichtende machten die hier extra op inzetten, hoger te rangschikken. De overheid zal ook niet alle aspecten van duurzaamheid in outputspecificaties kunnen vatten.

De Vlor beseft wel dat intenties die de inrichtende machten in de fase van de kandidaatstelling uitspreken, nog niet afgetoetst zijn aan de realiteit van de marktprijzen.

5.6 De multifunctionaliteit en de toegankelijkheid

De Vlor is ervan overtuigd dat schoolbesturen een goed evenwicht moeten vinden inzake de multifunctionaliteit van hun schoolgebouw.

Een schoolbestuur kan beslissen om extra inspanningen te leveren om de multifunctionaliteit van het gebouw te verhogen (bijvoorbeeld door iets groter te bouwen dan nodig volgens de eigen noden). Maar dan moet het wel mogelijk zijn om af te wijken van de fysische en financiële normen. Het deel van het project waarvoor die normen overschreden worden, moet de inrichtende macht dan realiseren zonder subsidies of financiering van de overheid.

Daartegenover staat dat ver doorgedreven multifunctionaliteit ook een risico kan vormen. Hoe intensiever een gebouw gebruikt wordt tijdens én na de lestijden, hoe groter de slijtage. Dit zal de onderhoudskost opdrijven die door de DBFM-vennootschap vastgelegd wordt.

Een multifunctioneel schoolgebouw vraagt in elk geval naar regelmatig overleg tussen alle gebruikers van het gebouw en nauwgezet opvolgen van schadegevallen. Bij de berekening van de personeelsformatie van de school houdt de overheid nog geen rekening met het feit dat het schoolbestuur zal moeten instaan voor die bijkomende taken.

Het karakter van de school, onderwijstype en onderwijsniveau, zal ook een invloed uitoefenen op de mate waarin een school multifunctioneel en toegankelijk kan zijn na de lestijden. De Vlor stelt vast dat het criterium 'multifunctionaliteit' nu alleen kan worden beoordeeld op de geschreven intenties van de inrichtende machten. Gelet op de resterende doorlooptijd tot de ingebruikname van het schoolgebouw en de onzekerheid over de selectie, mag in deze fase nog geen concreet engagement verwacht worden van de inrichtende machten. De inrichtende macht die door een gebrek aan ervaring het schoolgebouw in zijn kandidaatstellingsdossier maximaal openstelt, zal dat waarschijnlijk niet waar kunnen maken na realisatie. De inrichtende macht die de mogelijkheid over het gebouw openstellen correcter inschat, zal misschien niet worden geselecteerd.

Bij de beoordeling van de projecten kan de overheid het criterium 'multifunctionaliteit' dus beter gebruiken om te bepalen in welke projecten er een haalbaar evenwicht werd gevonden in multifunctionaliteit, eerder dan te bepalen welke projecten streven naar maximale multifunctionaliteit.

Ten slotte moet de overheid er beducht voor zijn dat het schoolgebouw het voordeel van een realisatie aan 6% btw niet verliest door de multifunctionaliteit, net als de vrijstelling van onroerende voorheffing.

Wat vast staat, is dat alle projecten moeten voldoen aan de reglementering inzake toegankelijkheid. Het is de Vlor niet helemaal duidelijk hoe er op het criterium 'toegankelijkheid' nog onderscheid kan gemaakt worden bij de selectie van projecten.

5.7 Projectontwikkeling

Een PPS-formule zoals DBFM is meer geschikt voor projecten waar er nood is aan externe expertise in projectontwikkeling tegenover de reguliere financiering. Die expertise heeft een inrichtende macht soms nodig om schaarse grond in stedelijke centra optimaal in te zetten binnen en buiten onderwijs. Het is op zich ook een aspect van multifunctionaliteit. Misschien kan in een stedelijke context een win-win scenario ontstaan door een combinatie van onderwijs met kantoren, huisvesting of winkels ...

Gelet op de ervaringen met de eerste DBFM-pistes, is het niet evident dat die projecten in DBFM een plaats vinden. Maar als dat bij Scholen van Vlaanderen wel de bedoeling is, dan moet de overheid via selectiecriteria bepalen dat die projecten bij uitstek geselecteerd worden.

6 DBFM-toelage

6.1 Voorwaarden DBFM-toelage

Onderwijsinstellingen komen in aanmerking voor een DBFM-toelage als deze voorwaarden zijn vervuld:

- Ze beantwoorden aan de criteria van de rationalisatie- en programmatiserenormen;
- Hun scholenbouwprojecten zijn geselecteerd in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen en de schoolinfrastructuur beantwoordt aan de fysische en financiële normen, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007.

De Vlor pleit voor de mogelijkheid om voor individuele projecten:

- mits een gunstig advies van de Commissie van Deskundigen gemotiveerd af te wijken van de fysische en financiële normen. Een afwijking van de fysische norm kan bijvoorbeeld nodig zijn wanneer er gebouwd wordt voor bijkomende capaciteit. Daarnaast kan de context waar gebouwd moet worden (slechte draagkracht van de ondergrond of moeilijke bereikbaarheid van de werf) een afwijking van de financiële norm noodzakelijk maken;
- de fysische en financiële normen te mogen overschrijden zonder DBFM-toelage wanneer die normoverschrijding nodig is om multifunctioneel gebruik te optimaliseren;
- middelen van andere beleidsdomeinen (Cultuur, Jeugd, Sport, ...) te activeren wanneer multifunctioneel gebruik van een schoolgebouw voorzien wordt ten behoeve van die andere domeinen en daardoor een deel van het project niet gefinancierd of gesubsidieerd kan worden via de DBFM-toelage.

De Vlor wijst er ook op dat een aanpassing van het normenbesluit op dit moment overwogen wordt. Een aanpassing van de financiële norm kan ertoe leiden dat schoolbesturen gesubsidieerd en gefinancierd opnieuw de juiste keuzes kunnen maken vanuit een levenscyclusbenadering van het gebouw en rekening houdend met de totale kost van uitbating.

De Vlor stelt vast dat DBFM-projecten zich lijken te oriënteren op die financiële norm. De raad vraagt zich dan ook af hoe de overheid bij een (mogelijke) verhoging van die financiële norm kan vermijden dat de kosten voor overheid en schoolbesturen zonder meer aanzienlijk zullen stijgen.

6.2 Hoogte van de DBFM-toelage

De DBFM-toelage wordt berekend als een percentage van de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht verschuldigd is conform de DBFM-overeenkomst:

- 81,5% voor de instellingen van het gewoon en buitengewoon basisonderwijs in het gesubsidieerd onderwijs;
- 71,5% voor de instellingen van andere onderwijsniveaus, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding;
- De toelage wordt in het gesubsidieerd onderwijs verhoogd zodat de daadwerkelijk verschuldigde onderhoudscomponent in de beschikbaarheidsvergoeding tegen 90% wordt betoelaagd;
- 100% voor de instellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding in het GO!

De Vlor stelt vast dat het hogere subsidiepercentage bij de eerdere DBFM-programma's noodzakelijk bleek om het programma betaalbaar te houden voor de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs.

6.3 Verbintenismachtiging AGION

AGION wordt gemachtigd om in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gedurende de dertigjarige beschikbaarheidsperiode verbintenissen aan te gaan voor een bedrag van maximaal 66 miljoen euro per jaar. Vanaf het tweede jaar mag de beschikbaarheidsvergoeding voor elk project jaarlijks geïndexeerd worden onder voorwaarden (art. 16).

De Vlor stelt vast dat de maximale verbintenismachtiging van 66 miljoen euro per jaar berekend is vanuit een investeringsprogramma van 1 miljard euro en een ratio beschikbaarheidstoelage / investeringskost van 6,6%. Die ratio werd bepaald vanuit de cijfers van het DBFM-programma van 2006, en werd ook gebruikt bij het DBFM-programma van 2019. De Vlor vraagt zich daarbij af of die ratio nog geldig is in de huidige marktomstandigheden.

De nota bij het voorontwerp van decreet verwijst naar het Masterplan Scholenbouw 2.0 waarin de Vlaamse Regering het engagement aanging om particuliere spaarders als schoolaandeelhouders te betrekken in de financiering van de DBFM-vennootschappen. Dat zou verder deel uitmaken van de kaderovereenkomst die met de DBFM-vennootschappen worden afgesloten na het doorlopen van de plaatsingsprocedure.

De Vlor stelt vast dat het onvoorspelbaar is welk effect dat zal hebben op de kost ten laste van de overheid en ten laste van de inrichtende machten. In het beste geval zal dat gegeven neutraal staan ten opzichte van de prijszetting. Hoewel het mooi is dat draagvlak bij de burgers gezocht wordt, wijst de Vlor er op dat dit nooit ten koste mag gaan van de financiële mogelijkheden binnen het programma.

Daarom vraagt de Vlor zich af of het aangewezen is om een dergelijke passage in het decreet op te nemen. Ook zonder decretale grond kan de overheid in de kaderovereenkomst met de DBFM-vennootschappen bepalen dat particuliere spaarders moeten kunnen participeren in de aandelenportefeuille na realisatie van de gebouwen. Als de markt op dit initiatief echter negatief reageert, dan moet de overheid snel kunnen corrigeren. Een decreet laat die snelle interventie niet toe.

7 Beroep op reguliere subsidiëring of financiering

Een inrichtende macht kan tijdens de looptijd van de DBFM-overeenkomst nog een beroep doen op de reguliere subsidiëring of reguliere financiering als een verandering aan het scholenbouwproject niet opgevangen kan worden door de DBFM-overeenkomst.

De Vlor juicht toe dat deze mogelijkheid in het decreet wordt opgenomen. Het is voor inrichtende machten in een DBFM-contract echter geen evidentie om op die mogelijkheid een beroep te doen. De hoge kostprijs van DBFM kan verantwoord worden doordat de DBFM-vennootschap het beschikbaarheidsrisico opneemt. Dan heeft de inrichtende macht er alle belang bij om te vermijden dat de DBFM-vennootschap zich aan dat beschikbaarheidsrisico kan onttrekken.

Tegelijkertijd wordt de kost die de DBFM-vennootschap aanrekent voor latere wijzigingen in het DBFM-gebouw wel erkend als een probleem in DBFM. De Vlor vraagt aan de Vlaamse Regering om ook andere mechanismen te voorzien die bewaken dat de DBFM-vennootschap een marktconforme prijs aanrekent voor zo'n ingrepen.

Omdat onderwijs voortdurend in beweging is, is een looptijd van dertig jaar erg lang. De Vlor pleit er dan ook voor dat de DBFM-vennootschap verplicht wordt om tijdens het project in te gaan op de vraag van de inrichtende macht om het DBFM-gebouw aan te passen aan nieuwe noden, mits een billijke en marktconforme vergoeding.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Verreth
algemeen voorzitter

VOORONTWERP VAN DECREET
van 2 juli 2021

Ontwerp van decreet over DBFM-Scholen van Vlaanderen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° beschikbaarheidsvergoeding: de vergoeding die de inrichtende macht in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen verschuldigd is aan een DBFM-vennootschap conform de DBFM-overeenkomst, en die gebaseerd is op de volgende elementen:
 - a) de projectwaarde;
 - b) de financieringskosten;
 - c) de onderhoudskosten;
 - d) de personeels- en werkingskosten van een DBFM-vennootschap;
 - e) de verzekeringskosten en een eventuele risico- en winstpremie;
- 2° DBFM-overeenkomst: de overeenkomst die een inrichtende macht met een DBFM-vennootschap sluit voor een scholenbouwproject in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 3° DBFM-programma Scholen van Vlaanderen: één van de eenmalige programma's waarmee de Vlaamse overheid de schoolinfrastructuur in Vlaanderen wil verbeteren door een DBFM-vennootschap te laten instaan voor het ontwerp (Design), de bouw (Build), financiering (Finance) en onderhoud (Maintain);
- 4° DBFM-toelage: de financiële bijdrage aan de beschikbaarheidsvergoeding, vermeld in hoofdstuk 4;
- 5° DBFM-vennootschap: een private vennootschap die instaat voor de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. De inrichtende machten kunnen rechtstreeks noch onrechtstreeks belangen nemen in de vennootschap. De inrichtende machten en de Vlaamse

- Gemeenschap kunnen de financiële verbintenissen van de vennootschap niet waarborgen;
- 6° kaderovereenkomst: de kaderovereenkomst die met een DBFM-vennootschap gesloten is en die de modaliteiten en ook de wederzijdse rechten en verplichtingen van de betrokken partijen bevat bij de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 7° reguliere subsidiëring of reguliere financiering:
- a) reguliere subsidiëring is de reeds bestaande wijze waarop de inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs beroep kan doen op de financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;
 - b) reguliere financiering is de reeds bestaande wijze waarop de inrichtende macht in het GO! een beroep kan doen op financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;
- 8° scholenbouwproject: de terbeschikkingstelling van schoolinfrastructuur door een DBFM-vennootschap voor een periode van dertig jaar;
- 9° schoolinfrastructuur:
- a) de onroerende goederen die bestemd zijn voor de onderwijsinstellingen, de internaten en de centra voor leerlingenbegeleiding;
 - b) de eerste uitrusting die aangebracht is in een nieuw of aangepast gebouw, die onontbeerlijk is om de infrastructuur te gebruiken en die onroerend is door de aard of bestemming ervan.

Art. 3. De inrichtende macht kan mits het verlenen van een zakelijk recht een DBFM-overeenkomst met een DBFM-vennootschap sluiten voor een scholenbouwproject binnen een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. Voor de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen verschuldigd is, kan de inrichtende macht een DBFM-toelage ontvangen op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet.

Art. 4. Dit decreet is van toepassing op:

- 1° de instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs;
- 2° het volwassenenonderwijs;
- 3° de internaten;
- 4° de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 5° het deeltijds kunstonderwijs.

Hoofdstuk 2. DBFM-vennootschappen

Art. 5. De procedure voor de selectie van de op te richten DBFM-vennootschappen en de toewijzing van de opdracht tot uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen aan de op te richten DBFM-vennootschappen verlopen conform de wetgeving overheidsopdrachten.

De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om te beslissen over de keuze van gunningswijze, de vaststelling van de gunningsvoorwaarden, om de plaatsingsprocedure te voeren en gunt de opdracht.

Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, hierna 'AGION' genoemd staat, met ondersteuning van School Invest NV, in voor de coördinatie en begeleiding van de procedure en voorziet als coördinator in een periodieke terugkoppeling naar de verschillende onderwijsnetten. Die terugkoppeling verloopt via het projectbureau, vermeld in artikel 7 van het decreet van 25 november 2016 betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten.

Art. 6. De DBFM-vennootschappen stellen schoolinfrastructuur ter beschikking aan de inrichtende macht op grond van een DBFM-overeenkomst in het kader van enerzijds de kaderovereenkomst en anderzijds het DBFM-programma Scholen van Vlaanderen conform de lijst die de Vlaamse Regering conform hoofdstuk 3 opstelt.

De DBFM-vennootschappen staan in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud.

Art. 7. De kaderovereenkomst wordt gesloten overeenkomstig de resultaten van de gevoerde gunningprocedure zoals bepaald in artikel 5. In de kaderovereenkomst worden de algemene en nadere regels bepaald voor de scholenbouwprojecten en de voorwaarden voor de opvolging van de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen.

- De kaderovereenkomst regelt minstens al de volgende aspecten:
- 1° de taken die de DBFM-vennootschap op zich neemt om haar specifieke opdracht te vervullen, en de mogelijkheden om facultatieve diensten aan te bieden aan de geselecteerde inrichtende machten voor het DBFM-programma;
 - 2° de resultaatsverbintenissen van de partijen in kwestie;
 - 3° op welke wijze en met behulp van welke specifieke berekeningsmethode de beschikbaarheidsvergoeding wordt berekend;
 - 4° de wijze waarop een DBFM-vennootschap instaat voor de plaatsingsprocedure en de gunning, de coördinatie en de opvolging van de scholenbouwprojecten;
 - 5° de wijze waarop een DBFM-vennootschap samenwerkt en overlegt met AGION en de inrichtende macht;
 - 6° de rapporterings- en informatiemechanismen;
 - 7° de wijze waarop een DBFM-vennootschap de inrichtende macht en de Vlaamse Bouwmeester bij haar taken en activiteiten zal betrekken;
 - 8° de remediërende en bestraffende maatregelen als de kaderovereenkomst en de DBFM-overeenkomsten niet worden nageleefd;
 - 9° de standaardbepalingen van de DBFM-overeenkomsten.
 - 10° de wijze waarop de middelen van particuliere spaarders als schoolaandeelhouders betrokken kunnen worden in de financiering van de DBFM-vennootschappen.

Hoofdstuk 3. Oproep, selectie en rangschikking

Art. 8. De inrichtende macht dient op basis van een oproep door de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, een aanvraag in om in aanmerking te komen voor een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen.

Art. 9. De aanvragen worden op basis van de volgende selectiecriteria beoordeeld:

- 1° de chronologie van de aanvragen op de reguliere wachtlijsten;
- 2° de dwingende nood aan investering;
- 3° de schaalgrootte van de scholenbouwprojecten;
- 4° de financiële haalbaarheid;
- 5° de energie-efficiëntie en de duurzaamheid;
- 6° de multifunctionaliteit.

Art. 10. Op basis van de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, geeft AGION in een schriftelijk verslag zijn advies over de selectie en rangschikking van de aanvragen van het gesubsidieerd onderwijs. Het bezorgt dat verslag aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming.

Het GO! dient een aanvraag in bij de Vlaamse minister van onderwijs, nadat en met inachtneming van de eisen gekoppeld aan de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een aanvraag werd goedgekeurd door de Raad van het GO!.

De verdeling van de totale budgettaire investeringsruimte tussen de onderwijsnetten met het oog op de realisatie van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gebeurt op basis van de toepassing van Onderwijsdecreet II.

Art. 11. De Vlaamse Regering beslist, op grond van het advies van AGION en over de aanvraag van het GO!, op voorstel van de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs, over de selectie en rangschikking van de scholenbouwprojecten.

Art. 12. Als een geselecteerd project van het gesubsidieerd onderwijs niet kan doorgaan, kan AGION conform de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een vervangend project aanwijzen. Als een geselecteerd project van het GO! niet kan doorgaan, kan GO! conform de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een vervangend project aanwijzen.

Bij de keuze van het vervangende project, vermeld in het eerste lid, baseren AGION en GO! zich uitsluitend op de rangschikking van de projecten, vermeld in artikel 11. Als er geen vervangende projecten meer beschikbaar zijn, stelt de Vlaamse Regering een nieuwe rangschikking op.

Art. 13. AGION bezorgt de selectie en rangschikking, vermeld in artikel 11, aan een DBFM-vennootschap die de inrichtende machten in kwestie aanschrijft. De DBFM-vennootschap bezorgt een afschrift van het aanschrijven aan AGION.

Hoofdstuk 4. DBFM-toelage

Art. 14. Instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en de internaten en de centra voor

leerlingenbegeleiding komen in aanmerking voor een DBFM-toelage als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° ze beantwoorden aan de criteria van de rationalisatie- en programmatienormen die de voorwaarden vastleggen voor het voortbestaan of de betoelaging van bestaande centra, instellingen, afdelingen of andere onderverdelingen, en anderzijds de oprichting of opname in de toelageregeling van nieuwe centra, instellingen, afdelingen of andere onderverdelingen;
- 2° hun scholenbouwprojecten zijn geselecteerd in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen en de schoolinfrastructuur beantwoordt aan de fysische en financiële normen, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007 houdende vaststelling van de regels die de behoefte aan nieuwbouw of uitbreiding bepalen en van de fysische en financiële normen voor de schoolgebouwen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding.

Art. 15. §1. De DBFM-toelage wordt berekend als een percentage van de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht verschuldigd is conform de DBFM-overeenkomst.

§ 2. De DBFM-toelage bedraagt 81,5% voor de instellingen van het gewoon en buitengewoon basisonderwijs in het gesubsidieerd onderwijs, en 71,5% voor de instellingen van andere onderwijsniveaus, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding.

Voor de instellingen, de internaten en de centra, vermeld in artikel 4, in het gesubsidieerd onderwijs wordt de DBFM-toelage, die wordt berekend conform het eerste lid, verhoogd, zodat de daadwerkelijk verschuldigde onderhoudscomponent in de beschikbaarheidsvergoeding tegen 90% wordt betoelaagd.

§ 3. De DBFM-toelage bedraagt 100% voor de instellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding in het GO!.

Art. 16. AGION wordt er toe gemachtigd om in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gedurende de dertigjarige beschikbaarheidsperiode verbintenissen aan te gaan voor een bedrag van maximaal 66 miljoen euro per jaar. Die verbintenissen mogen voorzien in een indexering conform het tweede lid.

Vanaf het tweede jaar en tot en met het dertigste jaar van de dertigjarige beschikbaarheidstermijn mag de beschikbaarheidsvergoeding voor elk project jaarlijks geïndexeerd worden onder de volgende voorwaarden:

- 1° alleen het gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding dat betrekking heeft op de eigen werkingskosten van de DBFM-vennootschap, het onderhoud en de verzekeringen, komt in aanmerking voor indexering op basis van parameters die de reële kosten vertegenwoordigen;
- 2° het indexeerbare gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding bedraagt maximaal 35%;
- 3° de jaarlijkse indexatie leidt er in geen geval toe dat in een bepaalde periode de beschikbaarheidsvergoeding meer bedraagt dan als de

oorspronkelijke beschikbaarheidsvergoeding jaarlijks aangepast zou worden aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Art. 17. De DBFM-toelage kan geen vergoeding inhouden voor de zakelijke rechten die worden verleend aan de DBFM-vennootschap.

Art. 18. AGION staat in voor het uitbetalen van de DBFM-toelage in het kader van het DBFM-programma.

Art. 19. De DBFM-vennootschap brengt AGION op de hoogte van de principiële beslissing van de inrichtende macht om een DBFM-overeenkomst te sluiten. De DBFM-vennootschap bezorgt een afschrift van die principiële beslissing aan AGION.

Art. 20. De DBFM-vennootschap legt het ontwerp van DBFM-overeenkomst, inclusief de ontwerpakte tot verlening van een zakelijk recht door de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap, voor aan AGION met het oog op de goedkeuring, vermeld in artikel 21 en 22.

Art. 21. De goedkeuring voor de toekenning van de DBFM-toelage is afhankelijk van de onderwijsbestemming van de schoolinfrastructuur, niettegenstaande de mogelijkheid om het goed open te stellen voor ander gebruik.

Als de onderwijsbestemming van de schoolinfrastructuur niet langer verzekerd is, houdt AGION op met de betaling van de DBFM-toelage.

AGION oordeelt of de onderwijsbestemming niet langer verzekerd is, gebaseerd op alle feitelijke en juridische elementen die bekend zijn.

Art. 22. De toekenning van de DBFM-toelage kan alleen goedgekeurd worden als de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap een zakelijk recht op de schoolinfrastructuur verleent en de DBFM-vennootschap op haar beurt de schoolinfrastructuur ter beschikking stelt aan de inrichtende macht gedurende dertig jaar vanaf de beschikbaarheid.

AGION deelt aan de inrichtende macht zijn beslissing mee over de toekenning van de DBFM-toelage en alle andere kennisgevingen over de DBFM-toelagen. AGION brengt de DBFM-vennootschap op de hoogte van zijn beslissing.

Art. 23. §1. De DBFM-toelage kan alleen toegekend worden als tussen de inrichtende macht en de DBFM-vennootschap een DBFM-overeenkomst gesloten is onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet.

De DBFM-vennootschap brengt AGION ervan op de hoogte dat de DBFM-overeenkomst met de inrichtende macht is gesloten. De DBFM-vennootschap bezorgt hiervan een afschrift aan AGION.

§2. De DBFM-vennootschap legt ook de latere herzieningen van de DBFM-overeenkomst of van de akte tot verlening van een zakelijk recht door de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap voorafgaandelijk ter goedkeuring voor aan AGION.

Art. 24. AGION kan alle initiatieven nemen die het nodig acht om te controleren of de voorwaarden voor de DBFM-toelage vervuld zijn gedurende de duur van de DBFM-overeenkomst en of de DBFM-toelage niet ten onrechte wordt uitbetaald.

AGION kan onder meer bijkomende documenten en gegevens opvragen, de inrichtende macht horen en een bezoek ter plaatse brengen.

Art. 25. Als geen gevolg gegeven wordt aan de initiatieven van AGION, vermeld in artikel 24, kan de betaling van de DBFM-toelage opgeschort worden.

Art. 26. De ten onrechte uitbetaalde DBFM-toelagen worden verrekend met de DBFM-toelagen die nog verschuldigd zijn.

Bij gebrek aan verschuldigde DBFM-toelagen vordert AGION de ten onrechte uitgekeerde toelagen terug.

Hoofdstuk 5. Beroep op reguliere subsidiëring of reguliere financiering

Art. 27. Een inrichtende macht kan tijdens de looptijd van de DBFM-overeenkomst nog een beroep doen op de reguliere subsidiëring of reguliere financiering als een verandering aan het scholenbouwproject niet opgevangen kan worden door de DBFM-overeenkomst.

In afwijking van artikel 19, §1, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving kan een inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs die tijdens de looptijd van de DBFM-overeenkomst niet over een zakelijk recht beschikt op de schoolinfrastructuur dat het voorwerp uitmaakt van de DBFM-overeenkomst, een beroep doen op de reguliere subsidiëring.

Art. 28. Een inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs kan gedurende de looptijd van de DBFM-overeenkomst geen beroep doen op de reguliere subsidiëring voor de aankoop van de schoolinfrastructuur die het voorwerp uitmaakt van de DBFM-overeenkomst.

Hoofdstuk 6. Einde van de DBFM-overeenkomst

Art. 29. Op het einde van de DBFM-overeenkomst wordt de schoolinfrastructuur kosteloos overgedragen aan de inrichtende macht.

Art. 30. Voor de instellingen, internaten en centra, vermeld in artikel 4, in het gesubsidieerd onderwijs gaat AGION bij verkoop van de schoolinfrastructuur na het einde van de DBFM-overeenkomst of als de infrastructuur voor andere dan onderwijsdoelstellingen wordt aangewend, over tot terugvordering.

De terugvordering is gebaseerd op een evenredig aan de toegekende subsidie aandeel van de verkoopswaarde van de schoolinfrastructuur, verminderd met een twintigste per jaar na het einde van de individuele DBFM-overeenkomst.

De aanvangsdatum voor de berekening van de voormelde vermindering is 1 september van het schooljaar dat volgt op de datum van het einde van de DBFM-overeenkomst.

Hoofdstuk 7. Waarborg

Art. 31. De Vlaamse Regering is gemachtigd om een gemeenschapswaarborg te stellen voor de financiële verbintenissen van de inrichtende machten die voortvloeien uit de DBFM-overeenkomst in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen en die niet gedekt worden door een DBFM-toelage.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden of modaliteiten om de waarborg te stellen nader regelen.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 69.841/1/V
van 14 september 2021

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
‘over DBFM-Scholen van Vlaanderen’

Op 7 juli 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 23 augustus 2021,^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘over DBFM-Scholen van Vlaanderen’.

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 2 september 2021. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, staatsraad, voorzitter, Koen MUYLLE en Inge VOS, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 14 september 2021.

*

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt een decretale regeling tot stand te brengen die de juridische basis vormt voor de nieuwe DBFM²-programma's 'Scholen van Vlaanderen'.

De ontworpen regeling bouwt grotendeels voort op de regelingen voor de reeds bestaande DBFM-programma's die zijn opgenomen in de decreten van 7 juli 2006 'betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur' en 25 november 2016 'betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten'. Wel wordt het toepassingsgebied ervan verruimd tot het deeltijds kunstonderwijs.

Inrichtende machten kunnen, mits het verlenen van een zakelijk recht, een zgn. DBFM-overeenkomst met een DBFM-vennootschap sluiten voor een scholenbouwproject binnen een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. De DBFM-vennootschappen hebben als taak om, op grond van de gesloten DBFM-overeenkomst, in te staan voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de infrastructuur en de gerealiseerde schoolinfrastructuur ter beschikking te stellen van de inrichtende machten op grond van een individuele DBFM-overeenkomst (artikel 6). Daartegenover staat dat de inrichtende macht periodiek een beschikbaarheidsvergoeding dient te betalen (artikel 3), waarvan de berekeningsmethode in de kaderovereenkomst zal worden vastgelegd (artikel 7, tweede lid, 3°). Voor het betalen van de beschikbaarheidsvergoeding ontvangen de inrichtende macht een DBFM-toelage.

In tegenstelling tot het decreet van 25 november 2016, krijgt de Vlaamse Regering de opdracht om, overeenkomstig de wetgeving inzake overheidsopdrachten, een aantal³ DBFM-vennootschappen te selecteren waaraan in het algemeen de opdracht tot uitvoering van een bepaald onderdeel van het DBFM-programma wordt toegewezen (artikel 5). De activiteiten van de DBFM-vennootschappen worden ontwikkeld in het raam van het DBFM-programma Scholen van Vlaanderen en in het kader van een kaderovereenkomst die de Vlaamse Regering met de verschillende geselecteerde DBFM-vennootschappen sluit en waarvan de minimale inhoud wordt bepaald in artikel 7 van het ontwerp.

De selectiecriteria en de selectieprocedure van de bouwprojecten worden geregeld in de artikelen 8 tot 13.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² "Design, Build, Finance and Maintain" (hierna: DBFM).

³ In de memorie van toelichting is sprake van drie vennootschappen.

Onder bepaalde voorwaarden (artikel 14) komt de inrichtende macht wiens investeringsproject wordt gerealiseerd, in aanmerking voor een DBFM-toelage, die berekend wordt als een percentage van de beschikbaarheidsvergoeding (100 % voor de instellingen, internaten, centra en academies van het gemeenschapsonderwijs, 70 % voor de instellingen van het gewoon- en buitengewoon gesubsidieerd basisonderwijs en 60 % voor de instellingen van andere onderwijsniveaus, internaten, centra en academies van het gesubsidieerd onderwijs) (artikel 15) en die goedgekeurd (artikelen 19 tot 23) en uitbetaald wordt door AGION (artikel 18).

Bij het einde van de individuele DBFM-overeenkomst dient de schoolinfrastructuur kosteloos te worden overgedragen aan de inrichtende macht (artikel 29).

Het sluiten van een individuele DBFM-overeenkomst staat er, binnen zekere grenzen, niet aan in de weg dat de betrokken inrichtende macht nog een beroep doet op de reguliere financiering of subsidiëring van de schoolinfrastructuur (artikelen 27 en 28).

Ten slotte machtigt het voorontwerp de Vlaamse Regering om onder bepaalde voorwaarden een gemeenschapswaarborg te stellen ten gunste van de inrichtende machten (artikel 31).

VORMVEREISTEN

3.1. Artikel 31 van het voorontwerp voorziet in de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering een gemeenschapswaarborg stelt voor de inrichtende machten voor de verbintenissen die niet gedekt worden door de DBFM-toelage.

Ondervraagd of desgevallend overeenkomstig de voorschriften voor staatssteun⁴ een voorafgaande aanmelding bij de Europese Commissie is gebeurd, heeft de gemachtigde geantwoord als volgt:

“Doordat een beroep wordt gedaan op de mededinging op basis van de wetgeving inzake overheidsopdrachten, kan ervan uitgegaan worden dat de prijs die uiteindelijk zal overeengekomen worden, een marktconforme prijs is zodat de weerhouden inschrijver uit de gemeenschapswaarborg geen voordeel zal halen.

Ten aanzien van de inrichtende macht kan er evenmin sprake zijn van staatsteun. Openbaar onderwijs dat door de staat wordt gefinancierd en onder staatstoezicht staat, kwalificeert zich niet als een economische activiteit. De scholen zijn hier bovendien in de context van schoolinfrastructuur geen ondernemingen. Het betreft hier geen economische activiteiten van de school.”

3.2. In advies 63.746/1/V, over het stellen van de gemeenschapswaarborg voor projectspecifieke DBFM-overeenkomsten in het onderwijs die evenmin was aangemeld bij de Europese Commissie, merkte de Raad van State, afdeling Wetgeving, het volgende op:

⁴ Artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

“4.2. Het feit dat een overheidsopdrachtenprocedure moet worden georganiseerd, sluit als zodanig evenwel niet uit dat de projectvennootschap uit de gemeenschapswaarborg een voordeel kan halen dat als staatssteun kan worden opgevat.

In dit verband acht de afdeling Wetgeving het nodig te wijzen op de Mededeling van de Commissie ‘betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op de staatssteun in de vorm van garanties’ (2008/C 155/02).⁵ Daarin worden onder meer de voorwaarden vermeld waaraan de individuele garantie cumulatief dient te voldoen om de aanwezigheid van staatssteun uit te sluiten.

Het verdient dan ook aanbeveling dat de steller van het ontwerp, eventueel in samenspraak met de bevoegde diensten van de Europese Commissie, nagaat of de beoogde regeling van de gemeenschapswaarborg voldoet aan deze voorwaarden. Mocht na dit onderzoek twijfel bestaan over de mogelijke kwalificatie van de maatregel als staatssteun, dan wordt de adviesaanvrager aangeraden om in elk geval een aanmelding van het ontwerp te doen in het kader van de Europese staatssteunregeling, waarna het aan de Europese Commissie zal zijn om hieromtrent een formeel standpunt in te nemen.⁶

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van die aanmelding nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, nog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.”⁷

3.3. Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van huidig voorontwerp en de in artikel 31 ervan vervatte gemeenschapswaarborg.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKING: HET GELIJKHEIDSBEGINSEL IN ONDERWIJSAANGELEGENHEDEN

4. Het voorontwerp bevat op verschillende punten een verschillende behandeling tussen de instellingen van het gemeenschapsonderwijs en van het gesubsidieerd onderwijs, onder meer door de wijze waarop de projecten worden geselecteerd (artikelen 10, 11 en 12) en de hoogte van de DBFM-toelage (artikel 15, §§ 2 en 3). Wat de hoogte van de DBFM-toelage betreft, wordt er ook een verschillende behandeling ingevoerd tussen de verschillende instellingen van het gesubsidieerd onderwijs, nl. tussen het basisonderwijs en de overige onderwijsniveaus (artikel 15, § 2, eerste lid).

5. Artikel 24, § 4, van de Grondwet bepaalt:

⁵ Voetnoot 3 van het aangehaalde advies:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52008XC0620\(02\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52008XC0620(02)&from=NL)

⁶ Voetnoot 4 van het aangehaalde advies: “Er mag immers niet uit het oog worden verloren dat, in het geval de ontworpen regeling of een deel ervan zou worden beschouwd als een regeling inzake staatssteun, het miskennen van de aanmeldingsverplichting de onwettigheid van de betrokken staatssteun tot gevolg heeft, zelfs al zou die in se verenigbaar met het unierecht kunnen worden verklaard, alsmede, in beginsel, de verplichting tot terugvordering van de onrechtmatig toegekende steun (HvJ 8 december 2011, C-275/10, Residex Capital IV CV)”.

⁷ Adv.RvS 63.746/1/V van 23 juli 2018 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2018 ‘houdende de instelling van een gemeenschapswaarborg in het kader van het projectspecifieke DBFM-programma’, opmerking 4.2.

“Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden.”

Deze grondwettelijke regel van gelijkheid en niet-discriminatie in onderwijszaken sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van onderwijsinstellingen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Deze verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen. Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.⁸

6.1. Wat het verschil in de hoogte van de DBFM-toelage betreft, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De context voor het derde DBFM-programma is niet gewijzigd m.b.t. de subsidiepercentages ten opzichte van het eerste en het tweede DBFM-programma. Er is dan ook geen aanleiding, rechtvaardiging of noodzaak om de bewuste percentages aan te passen voor het derde programma. Bij de vorige DBFM-programma's zijn effectief geen opmerkingen gemaakt over de verschillende percentages. Het bestaan van een verschil in de subsidiepercentages vloeit o.i. onvermijdelijk voort uit de opzet en formulering van de Grondwet alsook de organisatie en regeling van het onderwijs in de Vlaamse gemeenschap. Daarbij is er namelijk een ‘subsidiëring’ die voor het gesubsidieerd vrij onderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs neerkomt op de subsidiepercentages, tegenover een ‘financiering’ van het gemeenschapsonderwijs (GO!) met een volledige betoelaging van de schoolinfrastructuur. Inzake schoolinfrastructuur is er tevens het objectieve verschil in de eigendomssituatie van de schoolgebouwen waarbij voor het gesubsidieerd onderwijs de gebouwen eigendom zijn van inrichtende machten die geheel los staan van de Vlaamse Gemeenschap.”

6.2. Hoewel de gelijke behandeling van onderwijsinstellingen het basisbeginsel is, sluit artikel 24, § 4, van de Grondwet een verschil in behandeling van die instellingen niet uit, op voorwaarde dat dat gegrond is op objectieve verschillen, “waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht”. In de parlementaire voorbereiding van de grondwetsherziening van 15 juli 1988 wordt in dat verband de mogelijkheid vermeld om rekening te houden met de eigen verplichtingen die op de scholen van de gemeenschap rusten, met de eigendomsregeling van de schoolgebouwen, of nog met de mogelijkheid voor sommige inrichtende machten of instellingen om de door de gemeenschap toegekende financiering aan te vullen met openbare of private middelen (*Parl.St.*, Senaat, B.Z. 1988, nr. 100-1/1°, pp. 5-7). Om ten aanzien van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie een verschil in behandeling tussen de onderwijsinstellingen van de onderwijsnetten te verantwoorden, is het evenwel niet voldoende te wijzen op het bestaan van objectieve verschillen tussen die instellingen. Bovendien moet worden aangetoond dat, ten aanzien van de geregelde aangelegenheid, het aangevoerde onderscheid relevant is om een verschil in behandeling in redelijkheid te verantwoorden. Het gelijkheidsbeginsel inzake onderwijs kan overigens niet los worden gezien van de andere in

⁸ Zie bv. GwH 9 februari 2005, nr. 29/2005, B.9.; GwH 16 juli 2015, nr. 104/2015, B.6.

artikel 24 van de Grondwet vervatte waarborgen, inzonderheid van de vrijheid van onderwijs en van het recht op onderwijs.⁹

In dat verband moet worden verwezen naar het recente arrest 99/2021 van 1 juli 2021 van het Grondwettelijk Hof, dat betrekking had op het verschil in behandeling op vlak van een gedeelte van de financiering van de werking van de instellingen voor hoger kunstonderwijs in de Franse Gemeenschap. Het verschil in behandeling kwam erop neer dat de regels inzake de berekening van de werkingstoelagen van de instellingen voor hoger kunstonderwijs van het vrije net leiden tot de toekenning van een werkingstoelage die in feite per student gelijk is aan ongeveer 40 % van de werkingsdotatie die per student aan de instellingen voor hoger kunstonderwijs van de Franse Gemeenschap wordt toegekend.

Het Hof oordeelde als volgt:

“B.10. Noch de bestaansreden van het verschil in behandeling tussen de gesubsidieerde vrije kunsthogescholen en de kunsthogescholen van de Franse Gemeenschap, noch de orde van grootte van dat verschil blijken uit de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling of uit de verantwoordingen die de Franse Gemeenschapsregering in haar memories aanvoert.

De Franse Gemeenschapsregering toont niet aan in welk opzicht een verplichting op de Franse Gemeenschap rust om onderwijs in te richten ‘waar daaraan behoefte bestaat’, in de aangelegenheid van het hoger kunstonderwijs, die kosten met zich mee zou brengen die de gesubsidieerde vrije kunsthogescholen niet zouden moeten maken en zij identificeert geen opdracht van openbare dienst die een grotere financiële tegemoetkoming ten voordele van de kunsthogescholen van de Franse Gemeenschap zou verantwoorden. Het blijkt evenmin dat de financieringsmogelijkheden waarover de gesubsidieerde vrije kunsthogescholen beschikken, naast hun subsidiëring, van dien aard zijn dat zij een dergelijke wanverhouding in de aan de verschillende kunsthogescholen toegekende middelen verantwoorden. In dat verband moet worden beklemtoond dat het doel dat erin bestaat de toegankelijkheid van de hogere kunststudies voor zoveel mogelijk studenten te waarborgen en dat verantwoordt dat het inschrijvingsgeld zo laag mogelijk wordt gehouden, niet alleen geldt voor de studenten die zich in de kunsthogescholen van de Franse Gemeenschap inschrijven, maar ook voor die welke zich in de gesubsidieerde vrije kunsthogescholen inschrijven.”¹⁰

6.3. Hoewel het verschil in behandeling in het hiervoor aangehaalde arrest van een andere orde is, aangezien het betrekking had op werkingstoelagen, kan uit het arrest worden afgeleid dat de stellers van het voorontwerp zowel de bestaansreden als de orde van grootte van de verschillende behandeling tussen de onderwijsinstellingen die behoren tot de verschillende netten moeten kunnen verantwoorden en dat het voor de verantwoording van dit verschil in behandeling niet volstaat te wijzen op het bestaan van een objectief verschil inzake het eigendomsstelsel, op de globaal verschillende financiering of op het feit dat het verschil in behandeling in het verleden reeds bestond.

⁹ GwH 1 juli 2021, nr. 99/2021, B.9. Zie ook reeds o.m. GwH 21 maart 1995, nr. 27/95, B.5; GwH 26 juli 2007, nr. 110/2007, B.13; GwH 11 juni 2008, nr. 90/2008, B.4 en B.5.; GwH 10 november 2011, nr. 174/2011, B.7.

¹⁰ GwH 1 juli 2021, nr. 99/2021, B.10.

De stellers van het ontwerp dienen de hoegrootheid van het verschillend bedrag van de DBFM-toelage dus concreet te kunnen verantwoorden in het licht van de bestaande objectieve verschillen *in de geregelde aangelegenheid*, bijvoorbeeld aan de hand van aanvullende financieringsmogelijkheden van de gesubsidieerde onderwijsinstellingen op het vlak van infrastructuur of de hogere kosten die het gemeenschapsonderwijs heeft ten aanzien van de via DBFM-programma's gerealiseerde infrastructuur. Evenzo zal moeten kunnen worden aangetoond in welke zin de financieringsnood van instellingen voor het gesubsidieerd basisonderwijs verschilt van de financieringsnood van de andere instellingen van het gesubsidieerd onderwijs (artikel 15, § 2). Dat in het verleden een gelijkaardige verdeling werd gebruikt doet van deze vaststelling niets af, nu de verantwoording van dit verschil in het verleden niet noodzakelijk nog steeds kan dienen als een verantwoording voor het huidige verschil in behandeling.

Hoewel zulks niet verplicht is, doen de stellers van het ontwerp er goed aan, ook met het oog op een eventuele toetsing door het Grondwettelijk Hof, deze verantwoording op te nemen in de memorie van toelichting.

ALGEMENE OPMERKING: HET BIJZONDERE MEERDERHEIDSVEREISTE BEDOELD IN ARTIKEL 24, § 2,
VAN DE GRONDWET

7. Uit de artikelen 8 tot 13 van het voorontwerp blijkt dat AGION optreedt als coördinator, ook ten aanzien van het gemeenschapsonderwijs.

Uit het arrest 105/2018 van 19 juli 2018 van het Grondwettelijk Hof, dat betrekking had op gelijkaardige bepalingen uit het decreet van 25 november 2016, volgt dat die bepalingen in overeenstemming zijn met artikel 24, § 2, van de Grondwet.

In het genoemde arrest overwoog het Hof het volgende:

“B.13.1. Uit het bovenstaande blijkt dat de decreetgever geen bevoegdheden van de Gemeenschap, als inrichtende macht, opdraagt aan één of meer autonome organen en evenmin afbreuk doet aan de bevoegdheden van de inrichtende macht van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) inzake schoolinfrastructuur, zodat de bestreden bepalingen niet dienden te worden aangenomen met de in artikel 24, § 2, van de Grondwet vereiste bijzondere meerderheid.

B.13.2. Vermits zij de financiering van de schoolinfrastructuur regelen voor de verschillende onderwijsnetten, behoren de bestreden bepalingen tot de algemene normatieve bevoegdheid van de gemeenschappen inzake onderwijs. Het enkele feit dat de bestreden bepalingen ook moeten worden nageleefd door de autonome organen van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) brengt de geregelde aangelegenheid niet binnen het toepassingsgebied van artikel 24, § 2, van de Grondwet. Die organen moeten immers, zoals elke inrichtende macht, handelen binnen het algemeen normatief kader inzake de financiering van de schoolinfrastructuur dat de decreetgever bij gewone meerderheid kan aannemen.”¹¹

¹¹ GwH 19 juli 2018, nr. 105/2018, B.13.1-B.13.2.

Artikel 10, tweede lid, van het voorontwerp lijkt evenwel te impliceren (zie verder de artikelsgewijze bespreking), dat de aanvraag die wordt ingediend door het GO! dient te worden goedgekeurd door de Raad van het GO!. Aldus kent de gewone decreetgever een bepaalde taak toe aan één welbepaald orgaan van het gemeenschapsonderwijs. Hoewel op deze wijze geen inrichtingsbevoegdheid wordt toegekend aan een autonoom orgaan, wijzigt of verduidelijkt de gewone decreetgever de wijze waarop het bijzonder decreet van 14 juli 1998 ‘betreffende het gemeenschapsonderwijs’ verscheidene bevoegdheden inzake schoolinfrastructuur toekent aan de verschillende bestuursniveaus van het Gemeenschapsonderwijs, en wordt aldus, in de woorden van het Grondwettelijk Hof, “afbreuk [gedaan] aan de bevoegdheden van de inrichtende macht van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) inzake schoolinfrastructuur”.

Uit de eis van een bijzonderemeerderheidsdecreet zoals geformuleerd in artikel 24, § 2, van de Grondwet, volgt niet alleen dat die bijzondere meerderheid nodig is voor de principiële beslissing tot overdracht van bevoegdheid tot uitoefening van de inrichtende macht aan een autonoom orgaan, doch ook voor het vaststellen van de essentiële regels met betrekking tot de organisatie en de bevoegdheden van het autonome orgaan, alsmede van het administratief en financieel beheer en het toezicht erop.¹² Een bijzonder decreet is niet enkel vereist voor het opdragen van bevoegdheden als inrichtende macht aan één of meer autonome organen, doch ook voor het naderhand wijzigen ervan.¹³

Door de wijze te bepalen waarop de organen van het gemeenschapsonderwijs beslissen over de infrastructuur van het gemeenschapsonderwijs en in het bijzonder beslissen over projecten die in aanmerking komen voor een DBFM-programma, lijkt het voorontwerp een wijziging aan te brengen in de bevoegdheden van de organen van het gemeenschapsonderwijs. Bijgevolg moet ofwel artikel 10, tweede lid, van het voorontwerp worden aangenomen met een bijzondere meerderheid,¹⁴ ofwel moet de voorwaarde dat de aanvraag door de Raad van het Go! werd goedgekeurd, worden weggelaten uit het voorontwerp.

ARTIKELSGEWIJZE OPMERKINGEN

Artikel 4

8. In de punten 2° en 5° van artikel 4 van het voorontwerp wordt gesteld dat de regeling van toepassing is op “het” volwassenenonderwijs en “het” deeltijds kunstonderwijs, terwijl de regeling volgens de punten 1°, 3° en 4°, van toepassing is op instellingen en centra. Zo is voor het ene onderwijsniveau de regeling van toepassing op dat niveau, terwijl het in andere niveaus van toepassing is op instellingen en/of centra. Het verdient aanbeveling om het

¹² *Parl.St.* Senaat, B.Z. 1988, nr. 100-1/2°, 82.

¹³ Zie o.m. adv.RvS 48.279/1 van 27 mei 2010 over een voorontwerp van bijzonder decreet dat heeft geleid tot het bijzonder decreet van 21 september 2010 ‘zur Abänderung des Sonderdekretes vom 21. Februar 2005 zur Schaffung einer autonomen Hochschule’, *Parl.St.* D.Parl. 2009-10, nr. 45/1.

¹⁴ In dit geval is het aan te bevelen de bepaling formeel onder te brengen in een bijzonder decreet. Niet artikel 24, § 2, van de Grondwet vereist dit (zie GwH 6 mei 2010, nr. 52/2010, B.11.2), maar wel het rechtszekerheidsbeginsel.

toepassingsgebied op een meer coherente manier te omschrijven, hetzij in termen van niveaus, hetzij in termen van instellingen, centra of, wat het kunstonderwijs betreft, academies.

Artikel 5

9. Rekening houdend met de definitie van “gunning” in artikel 2, 38°, van de wet van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’, schrijve men in artikel 5, eerste lid, van het voorontwerp beter “gunning” in de plaats van “toewijzing”. Evenzo is het raadzaam om, rekening houdend met de definities van de verschillende plaatsingsprocedures in artikel 2, 22°, en volgende van diezelfde wet van 17 juni 2016, het begrip “gunningswijze” in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp, te vervangen door “plaatsingsprocedure”.

Artikel 6

10. Het is niet duidelijk wat precies wordt bedoeld met “de lijst die de Vlaamse Regering conform hoofdstuk 3 opstelt”. Wellicht wordt bedoeld op de selectie en rangschikking van de scholenbouwprojecten bedoeld in artikel 11 van het voorontwerp. Het verdient aanbeveling dit te preciseren.

Artikel 7

11. Uit artikel 7 van het voorontwerp blijkt niet duidelijk welke partijen precies zijn betrokken bij de kaderovereenkomst. In dat verband verklaarde de gemachtigde:

“Er wordt een kaderovereenkomst afgesloten per vennootschap, dus per plaatsingsprocedure. Dit gaat inderdaad over de kaderovereenkomst met als partijen de Vlaamse Regering en de DBFM-vennootschap. Dus niet met de inrichtende machten.”

Het verdient aanbeveling dit te verduidelijken. Voor de bestaande tekst van artikel 7 zou een zin kunnen worden ingevoegd die luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering sluit met elke DBFM-vennootschap een kaderovereenkomst.”

12.1. Met elke DBFM-vennootschap sluit de Vlaamse Regering een aparte kaderovereenkomst waarin onder meer de taken van de DBFM-vennootschap en de (resultaats)verbintenissen van de partijen worden opgenomen. Voor het formuleren van de rechten van de DBFM-vennootschappen (bijv. hun vergoeding) en de verplichtingen die op de DBFM-vennootschappen rusten, wordt aldus een beroep gedaan op het contractuele procedé.

Volgens de adviespraktijk van de Raad van State is het sluiten van dergelijke overeenkomsten problematisch indien het decreet niet zelf in voldoende mate de essentiële voorwaarden bepaalt waaronder de instellingen of organisaties worden betrokken bij het beleid

(bijv. subsidievoorwaarden of -bedragen) of indien door middel van dergelijke overeenkomsten verordenende bevoegdheid wordt uitgeoefend ten aanzien van derden.

12.2. Over de aard van de kaderovereenkomst verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Daarbij is het de bedoeling dat de kaderovereenkomsten in erg grote mate gelijkaardig zullen zijn maar vermits ze het resultaat zijn van een plaatsingsprocedure in de markt zijn kleine verschillen niet uitgesloten. Elke kaderovereenkomst moet minstens de bepalingen bevatten die opgesomd worden in het decreet. Het werken met een contractueel kader binnen een DBFM-project is onvermijdelijk en klassiek. Dit gebeurt bij alle DBFM-projecten en is een gekende praktijk. De bestraffende maatregelen waarvan sprake, hebben betrekking op de verhouding tussen de overheid en de DBFM-vennootschap en dus niet op de inrichtende machten. Ze zijn dus geen verkapte normatieve bepalingen t.a.v. derden. Zoals eerder vermeld zijn de inrichtende machten geen partij bij kaderovereenkomst. Gezien het beleidsmatig een aandachtspunt is dat particuliere spaarders zouden kunnen betrokken worden in de financiering van de DBFM-vennootschap, is het belangrijk dat dit element ook decretaal verankerd wordt teneinde duidelijk deel uit te maken van het kader en de kaderovereenkomst in de verhouding tussen de overheid en de DBFM-vennootschap.”

12.3. Wat de essentiële voorwaarden betreft waaronder de DBFM-vennootschappen bij het beleid worden betrokken, moet worden vastgesteld dat de artikelen 3 en 6 van het voorontwerp de krijtlijnen van de rol van de DBFM-vennootschap bepalen, en artikel 7 in grote lijnen de inhoud van de kaderovereenkomst bepaalt. In die zin lijken de essentiële elementen van de normering te zijn bepaald.

Er dient evenwel de aandacht op te worden gevestigd dat de hoogte van de beschikbaarheidsvergoeding ook de hoogte van de DBFM-toelage (artikel 15) en dus de financiële tussenkomst van de overheid ten aanzien van de inrichtende machten bepaalt. In advies 40.205/1 van 4 mei 2006 werd over het vastleggen van de berekeningswijze van de beschikbaarheidsvergoeding het volgende opgemerkt:

“1.3. Volgens artikel 7, § 2, 3°, van het ontwerp wordt het vaststellen van de wijze waarop de beschikbaarheidsvergoeding dient te worden berekend, geregeld in de overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de DBFM-vennootschap. In de praktijk zal daarover derhalve onderhandeld worden tussen de Vlaamse Regering en de vennootschap.

Het gaat echter om een essentieel aspect van de regeling, vermits het berekenen of het vaststellen van de beschikbaarheidsvergoeding, gelet op de artikelen 2, 2°, 19 en 20 van het ontwerp, direct leidt tot het vaststellen van het bedrag van de overheidsfinanciering of -subsidiering.

Gelet op artikel 24, § 5, van de Grondwet kan dit aspect van de regeling niet worden overgelaten aan de beleidsvrijheid van de Vlaamse Regering.”¹⁵

Deze opmerking dient te worden herhaald.

¹⁵ Adv.RvS 40.205/1 van 4 mei 2006, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 7 juli 2006 ‘betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur’, *Parl.St.* VI.Parl. 2005-06, nr. 849/1, opmerking 3.1.

12.4. Bovendien komen in de kaderovereenkomst, zoals bepaald in artikel 7, tweede lid, van het voorontwerp, niet enkel bepalingen voor die rechten en verplichtingen formuleren ten aanzien van de partijen, maar ook bepalingen die verplichtingen zullen bepalen van de betrokken inrichtende machten (bijv. de wijze waarop de door de inrichtende machten verschuldigde beschikbaarheidsvergoeding wordt berekend (artikel 7, tweede lid, 3°), de remediërende en bestraffende maatregelen¹⁶ als de DBFM-overeenkomsten niet worden nageleefd (artikel 7, tweede lid, 8°) de standaardbepalingen van de DBFM-overeenkomsten (artikel 7, tweede lid, 9°) of zelfs van andere derden (de wijze waarop de middelen van particuliere spaarders als schoolaandeelhouders betrokken kunnen worden (artikel 7, tweede lid, 10°)).

Aldus lijken de kaderovereenkomsten ook normatieve bepalingen te kunnen bevatten, die op een onbepaald aantal gevallen van toepassing zijn op rechtszoekenden die niet bij het sluiten van de kaderovereenkomst zijn betrokken. In die zin dient een voorbehoud te worden gemaakt bij het feit dat de inhoud van de betrokken regelingen volledig wordt overgelaten aan de kaderovereenkomst.

13. Rekening houdend met de definitie van “plaatsing” in artikel 2, 37°, van de wet van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’, schrijve men in artikel 7, eerste lid, van het voorontwerp beter “plaatsingsprocedure” in de plaats van “gunningsprocedure”.

Artikel 10

14. In artikel 10, tweede lid, van het voorontwerp is sprake van “de eisen gekoppeld aan de selectiecriteria”, terwijl niet duidelijk bepaald wordt hoe deze eisen worden vastgelegd. In het eerste lid van hetzelfde artikel is immers enkel sprake van een advies “over de selectie en rangschikking van de aanvragen”, maar niet van het formuleren van (concrete) eisen op grond van de in artikel 9 op algemene wijze bepaalde selectiecriteria.

15. Onverminderd hetgeen *sub* 7 werd opgemerkt over artikel 10, tweede lid, van het voorontwerp, moet in deze bepaling het woordje “en” worden geschrapt.

16. In het derde lid van artikel 10 wordt gesteld dat de verdeling van de totale budgettaire investeringsruimte gebeurt “op basis van de toepassing van Onderwijsdecreet II”. De bepalingen van het zgn. Onderwijsdecreet-II zijn evenwel goeddeels opgeheven. Er dient ongetwijfeld te worden verwezen naar de bepalingen van het vroegere onderwijsdecreet II die betrekking hebben op de verdeling van de investeringsmiddelen en die zijn opgenomen in de codificatie van 28 oktober 2016 ‘sommige bepaling voor het onderwijs’, en meer bepaald naar artikel IX.1. van deze codificatie.

¹⁶ Door de wijze waarop de bepaling is geformuleerd, lijken die maatregelen ook van toepassing te kunnen zijn op een inrichtende macht die de DBFM-overeenkomst niet naleeft.

Artikel 14

17. Gelet op het feit dat het deeltijds kunstonderwijs onder het toepassingsgebied van de regeling valt (artikel 4, 5°), is het, zoals de gemachtigde bevestigde, wel degelijk de bedoeling dat ook de academies van het deeltijds kunstonderwijs in aanmerking komen voor een DBFM-toelage. Zulks dient in de inleidende zin van artikel 14 van het voorontwerp te worden verduidelijkt.

Gelet op wat hierboven reeds werd opgemerkt over de omschrijving van het toepassingsgebied verdient het aanbeveling om in artikel 14 te spreken over de “centra van” het volwassenenonderwijs.

18. In artikel 14, punt 2 wordt verwezen naar de fysische en financiële normen, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007. Verwijzen naar teksten van lager hiërarchisch niveau is af te raden, omdat dit later problemen kan doen ontstaan bij wijziging van die lagere teksten.¹⁷ Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt inderdaad dat in een aan de formele wetgeving voorbehouden aangelegenheid, wat *in casu* het geval is gelet op artikel 24, § 5, van de Grondwet, een verwijzing (zonder clichering) naar een “lagere” rechtsnorm impliceert dat die norm in die zin dient te worden geïnterpreteerd dat wordt verwezen naar de “lagere” norm zoals hij van toepassing was *op de datum van de totstandkoming* van de “hogere” norm.¹⁸

Artikel 15

19. Gelet op het feit dat het deeltijds kunstonderwijs onder het toepassingsgebied van de regeling valt (artikel 4, 5°), dient zoals de gemachtigde bevestigde, in de paragrafen 2 en 3¹⁹, te worden verduidelijkt op basis van welk percentage van de beschikbaarheidsvergoeding de DBFM-toelagen voor de academies van het deeltijds kunstonderwijs wordt berekend.

¹⁷ In gelijkaardige zin adv.RvS 27.612/1 van 30 april 1998, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 14 juli 1998 ‘houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet basisonderwijs’, *Parl.St.* VI.Parl. 1997-98, nr. 1058/1, opmerking 6.

¹⁸ Zie GwH 20 november 2008, nr. 159/2008, B.4.2, en in dezelfde zin, GwH 1 september 2008, nr. 126/2008, B.6.

¹⁹ Aangezien het GO! ook instellingen van deeltijds kunstonderwijs inricht.

Artikel 30

20. Gelet op het feit dat het deeltijds kunstonderwijs onder het toepassingsgebied van de regeling valt (artikel 4, 5°), dient in het eerste lid van artikel 30 van het voorontwerp ook melding te worden gemaakt van de academies van het deeltijds kunstonderwijs.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Wouter PAS

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° beschikbaarheidsvergoeding: de vergoeding die de inrichtende macht in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen verschuldigd is aan een DBFM-vennootschap conform de DBFM-overeenkomst, en die gebaseerd is op de volgende elementen:
 - a) de projectwaarde;
 - b) de financieringskosten;
 - c) de onderhoudskosten;
 - d) de personeels- en werkingskosten van een DBFM-vennootschap;
 - e) de verzekeringskosten en een eventuele risico- en winstpremie;
- 2° DBFM-overeenkomst: de overeenkomst die een inrichtende macht met een DBFM-vennootschap sluit voor een scholenbouwproject in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 3° DBFM-programma Scholen van Vlaanderen: één van de eenmalige programma's waarmee de Vlaamse overheid de schoolinfrastructuur in Vlaanderen wil verbeteren door een DBFM-vennootschap te laten instaan voor het ontwerp (Design), de bouw (Build), financiering (Finance) en onderhoud (Maintain);
- 4° DBFM-toelage: de financiële bijdrage aan de beschikbaarheidsvergoeding, vermeld in hoofdstuk 4;
- 5° DBFM-vennootschap: een private vennootschap die instaat voor de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. De inrichtende machten kunnen rechtstreeks noch onrechtstreeks belangen nemen in de vennootschap. De inrichtende machten en de Vlaamse Gemeenschap kunnen de financiële verbintenissen van de vennootschap niet waarborgen;
- 6° kaderovereenkomst: de kaderovereenkomst die met een DBFM-vennootschap gesloten is en die de modaliteiten en ook de wederzijdse rechten en verplichtingen van de betrokken partijen bevat bij de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen;
- 7° reguliere subsidiëring of reguliere financiering:
 - a) reguliere subsidiëring is de reeds bestaande wijze waarop de inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs beroep kan doen op de financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;
 - b) reguliere financiering is de reeds bestaande wijze waarop de inrichtende macht in het GO! een beroep kan doen op financiële middelen voor investeringen in schoolinfrastructuur conform de geldende onderwijsregelgeving;
- 8° scholenbouwproject: de terbeschikkingstelling van schoolinfrastructuur door een DBFM-vennootschap voor een periode van dertig jaar;

9° schoolinfrastructuur:

- a) de onroerende goederen die bestemd zijn voor de onderwijsinstellingen, de internaten en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- b) de eerste uitrusting die aangebracht is in een nieuw of aangepast gebouw, die onontbeerlijk is om de infrastructuur te gebruiken en die onroerend is door de aard of bestemming ervan.

Art. 3. De inrichtende macht kan mits het verlenen van een zakelijk recht een DBFM-overeenkomst met een DBFM-vennootschap sluiten voor een scholenbouwproject binnen een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen. Voor de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen verschuldigd is, kan de inrichtende macht een DBFM-toelage ontvangen op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet.

Art. 4. Dit decreet is van toepassing op:

- 1° de instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs;
- 2° de instellingen voor het volwassenenonderwijs;
- 3° de internaten;
- 4° de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 5° de instellingen voor het deeltijds kunstonderwijs.

Hoofdstuk 2. DBFM-vennootschappen

Art. 5. De procedure voor de selectie van de op te richten DBFM-vennootschappen en de gunning van de opdracht tot uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen aan de op te richten DBFM-vennootschappen verlopen conform de wetgeving overheidsopdrachten.

De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om te beslissen over de keuze van plaatsingsprocedure, de vaststelling van de gunningsvoorwaarden, om de plaatsingsprocedure te voeren en gunt de opdracht.

Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, hierna 'AGION' genoemd staat, met ondersteuning van School Invest NV, in voor de coördinatie en begeleiding van de procedure en voorziet als coördinator in een periodieke terugkoppeling naar de verschillende onderwijsnetten. Die terugkoppeling verloopt via het projectbureau, vermeld in artikel 7 van het decreet van 25 november 2016 betreffende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten.

Art. 6. De DBFM-vennootschappen stellen schoolinfrastructuur ter beschikking aan de inrichtende macht op grond van een DBFM-overeenkomst in het kader van enerzijds de kaderovereenkomst en anderzijds het DBFM-programma Scholen van Vlaanderen conform de lijst die de Vlaamse Regering opstelt, vermeld in artikel 11.

De DBFM-vennootschappen staan in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud.

Art. 7. De Vlaamse Regering sluit met elke DBFM-vennootschap een kaderovereenkomst.

De kaderovereenkomst wordt gesloten overeenkomstig de resultaten van de gevoerde plaatsingsprocedure zoals bepaald in artikel 5. In de kaderovereenkomst worden de algemene en nadere regels bepaald voor de scholenbouwprojecten en de voorwaarden voor de opvolging van de uitvoering van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen.

De kaderovereenkomst regelt minstens al de volgende aspecten:

- 1° de taken die de DBFM-vennootschap op zich neemt om haar specifieke opdracht te vervullen, en de mogelijkheden om facultatieve diensten aan te bieden aan de geselecteerde inrichtende machten voor het DBFM-programma;
- 2° de resultaatsverbintenissen van de partijen in kwestie;
- 3° op welke wijze en met behulp van welke specifieke berekeningsmethode de beschikbaarheidsvergoeding wordt berekend;
- 4° de wijze waarop een DBFM-vennootschap instaat voor de plaatsingsprocedure en de gunning, de coördinatie en de opvolging van de scholenbouwprojecten;
- 5° de wijze waarop een DBFM-vennootschap samenwerkt en overlegt met AGION en de inrichtende macht;
- 6° de rapporterings- en informatiemechanismen;
- 7° de wijze waarop een DBFM-vennootschap de inrichtende macht en de Vlaamse Bouwmeester bij haar taken en activiteiten zal betrekken;
- 8° de remediërende en bestraffende maatregelen als de kaderovereenkomst en de DBFM-overeenkomsten niet worden nageleefd;
- 9° de standaardbepalingen van de DBFM-overeenkomsten;
- 10° de wijze waarop de middelen van particuliere spaarders als schoolaandeelhouders betrokken kunnen worden in de financiering van de DBFM-vennootschappen.

Hoofdstuk 3. Oproep, selectie en rangschikking

Art. 8. De inrichtende macht dient op basis van een oproep door de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, een aanvraag in om in aanmerking te komen voor een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen.

Art. 9. De aanvragen worden op basis van de volgende selectiecriteria beoordeeld:

- 1° de chronologie van de aanvragen op de reguliere wachtlijsten;
- 2° de dwingende nood aan investering;
- 3° de schaalgrootte van de scholenbouwprojecten;
- 4° de financiële haalbaarheid;
- 5° de energie-efficiëntie en de duurzaamheid;
- 6° de multifunctionaliteit.

Art. 10. Op basis van de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, geeft AGION in een schriftelijk verslag zijn advies over de selectie en rangschikking van de aanvragen van het gesubsidieerd onderwijs. Het bezorgt dat verslag aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming.

Het GO! dient een aanvraag in bij de Vlaamse minister van Onderwijs, met inachtneming van de selectiecriteria, vermeld in artikel 9.

De verdeling van de totale budgettaire investeringsruimte tussen de onderwijsnetten met het oog op de realisatie van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gebeurt op basis van de toepassing van artikel IX.1. van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs.

Art. 11. De Vlaamse Regering beslist, op grond van het advies van AGION en over de aanvraag van het GO!, op voorstel van de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs, over de selectie en rangschikking van de scholenbouwprojecten.

Art. 12. Als een geselecteerd project van het gesubsidieerd onderwijs niet kan doorgaan, kan AGION conform de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een vervangend project aanwijzen. Als een geselecteerd project van het GO! niet kan doorgaan, kan GO! conform de selectiecriteria, vermeld in artikel 9, een vervangend project aanwijzen.

Bij de keuze van het vervangende project, vermeld in het eerste lid, baseren AGION en GO! zich uitsluitend op de rangschikking van de projecten, vermeld in artikel 11. Als er geen vervangende projecten meer beschikbaar zijn, stelt de Vlaamse Regering een nieuwe rangschikking op.

Art. 13. AGION bezorgt de selectie en rangschikking, vermeld in artikel 11, aan een DBFM-vennootschap die de inrichtende machten in kwestie aanschrijft. De DBFM-vennootschap bezorgt een afschrift van het aanschrijven aan AGION.

Hoofdstuk 4. DBFM-toelage

Art. 14. Instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs, de instellingen voor het volwassenenonderwijs, de instellingen voor het deeltijds kunstonderwijs, de internaten en de centra voor leerlingenbegeleiding komen in aanmerking voor een DBFM-toelage als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° ze beantwoorden aan de criteria van de rationalisatie- en programmatielenormen die de voorwaarden vastleggen voor het voortbestaan of de betoelaging van bestaande centra, instellingen, afdelingen of andere onderverdelingen, en anderzijds de oprichting of opname in de toelageregeling van nieuwe centra, instellingen, afdelingen of andere onderverdelingen;
- 2° hun scholenbouwprojecten zijn geselecteerd in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen en de schoolinfrastructuur beantwoordt aan de door de Vlaamse Regering vastgestelde fysische en financiële normen.

Art. 15. §1. De DBFM-toelage wordt berekend als een percentage van de beschikbaarheidsvergoeding die de inrichtende macht verschuldigd is conform de DBFM-overeenkomst.

§2. De DBFM-toelage bedraagt 81,5% voor de instellingen van het gewoon en buitengewoon basisonderwijs in het gesubsidieerd onderwijs, en 71,5% voor de andere instellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding in het gesubsidieerd onderwijs.

Voor de instellingen, de internaten en de centra, vermeld in artikel 4, in het gesubsidieerd onderwijs wordt de DBFM-toelage, die wordt berekend conform het eerste lid, verhoogd, zodat de daadwerkelijk verschuldigde onderhoudscomponent in de beschikbaarheidsvergoeding tegen 90% wordt betoelaagd.

§3. De DBFM-toelage bedraagt 100% voor de instellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding in het GO!.

Art. 16. AGION wordt er toe gemachtigd om in het kader van de DBFM-programma's Scholen van Vlaanderen gedurende de dertigjarige beschikbaarheidsperiode verbintenissen aan te gaan voor een bedrag van maximaal 66 miljoen euro per jaar. Die verbintenissen mogen voorzien in een indexering conform het tweede lid.

Vanaf het tweede jaar en tot en met het dertigste jaar van de dertigjarige beschikbaarheidstermijn mag de beschikbaarheidsvergoeding voor elk project jaarlijks geïndexeerd worden onder de volgende voorwaarden:

- 1° alleen het gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding dat betrekking heeft op de eigen werkingskosten van de DBFM-vennootschap, het onderhoud en de verzekeringen, komt in aanmerking voor indexering op basis van parameters die de reële kosten vertegenwoordigen;
- 2° het indexeerbare gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding bedraagt maximaal 35%;
- 3° de jaarlijkse indexatie leidt er in geen geval toe dat in een bepaalde periode de beschikbaarheidsvergoeding meer bedraagt dan als de oorspronkelijke beschikbaarheidsvergoeding jaarlijks aangepast zou worden aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Art. 17. De DBFM-toelage kan geen vergoeding inhouden voor de zakelijke rechten die worden verleend aan de DBFM-vennootschap.

Art. 18. AGION staat in voor het uitbetalen van de DBFM-toelage in het kader van het DBFM-programma.

Art. 19. De DBFM-vennootschap brengt AGION op de hoogte van de principiële beslissing van de inrichtende macht om een DBFM-overeenkomst te sluiten. De DBFM-vennootschap bezorgt een afschrift van die principiële beslissing aan AGION.

Art. 20. De DBFM-vennootschap legt het ontwerp van DBFM-overeenkomst, inclusief de ontwerpakte tot verlening van een zakelijk recht door de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap, voor aan AGION met het oog op de goedkeuring, vermeld in artikel 21 en 22.

Art. 21. De goedkeuring voor de toekenning van de DBFM-toelage is afhankelijk van de onderwijsbestemming van de schoolinfrastructuur, niettegenstaande de mogelijkheid om het goed open te stellen voor ander gebruik.

Als de onderwijsbestemming van de schoolinfrastructuur niet langer verzekerd is, houdt AGION op met de betaling van de DBFM-toelage.

AGION oordeelt of de onderwijsbestemming niet langer verzekerd is, gebaseerd op alle feitelijke en juridische elementen die bekend zijn.

Art. 22. De toekenning van de DBFM-toelage kan alleen goedgekeurd worden als de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap een zakelijk recht op de schoolinfrastructuur verleent en de DBFM-vennootschap op haar beurt de schoolinfrastructuur ter beschikking stelt aan de inrichtende macht gedurende dertig jaar vanaf de beschikbaarheid.

AGION deelt aan de inrichtende macht zijn beslissing mee over de toekenning van de DBFM-toelage en alle andere kennisgevingen over de DBFM-toelagen. AGION brengt de DBFM-vennootschap op de hoogte van zijn beslissing.

Art. 23. §1. De DBFM-toelage kan alleen toegekend worden als tussen de inrichtende macht en de DBFM-vennootschap een DBFM-overeenkomst gesloten is onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet.

De DBFM-vennootschap brengt AGION ervan op de hoogte dat de DBFM-overeenkomst met de inrichtende macht is gesloten. De DBFM-vennootschap bezorgt hiervan een afschrift aan AGION.

§2. De DBFM-vennootschap legt ook de latere herzieningen van de DBFM-overeenkomst of van de akte tot verlening van een zakelijk recht door de inrichtende macht aan de DBFM-vennootschap voorafgaandelijk ter goedkeuring voor aan AGION.

Art. 24. AGION kan alle initiatieven nemen die het nodig acht om te controleren of de voorwaarden voor de DBFM-toelage vervuld zijn gedurende de duur van de DBFM-overeenkomst en of de DBFM-toelage niet ten onrechte wordt uitbetaald.

AGION kan onder meer bijkomende documenten en gegevens opvragen, de inrichtende macht horen en een bezoek ter plaatse brengen.

Art. 25. Als geen gevolg gegeven wordt aan de initiatieven van AGION, vermeld in artikel 24, kan de betaling van de DBFM-toelage opgeschort worden.

Art. 26. De ten onrechte uitbetaalde DBFM-toelagen worden verrekend met de DBFM-toelagen die nog verschuldigd zijn.

Bij gebrek aan verschuldigde DBFM-toelagen vordert AGION de ten onrechte uitgekeerde toelagen terug.

Hoofdstuk 5. Beroep op reguliere subsidiëring of reguliere financiering

Art. 27. Een inrichtende macht kan tijdens de looptijd van de DBFM-overeenkomst nog een beroep doen op de reguliere subsidiëring of reguliere financiering als een verandering aan het scholenbouwproject niet opgevangen kan worden door de DBFM-overeenkomst.

In afwijking van artikel 19, §1, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving kan een inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs die tijdens de looptijd van de DBFM-overeenkomst niet over een zakelijk recht beschikt op de schoolinfrastructuur dat het voorwerp uitmaakt van de DBFM-overeenkomst, een beroep doen op de reguliere subsidiëring.

Art. 28. Een inrichtende macht in het gesubsidieerd onderwijs kan gedurende de looptijd van de DBFM-overeenkomst geen beroep doen op de reguliere subsidiëring voor de aankoop van de schoolinfrastructuur die het voorwerp uitmaakt van de DBFM-overeenkomst.

Hoofdstuk 6. Einde van de DBFM-overeenkomst

Art. 29. Op het einde van de DBFM-overeenkomst wordt de schoolinfrastructuur kosteloos overgedragen aan de inrichtende macht.

Art. 30. Voor de instellingen, internaten en centra, vermeld in artikel 4, in het gesubsidieerd onderwijs gaat AGION bij verkoop van de schoolinfrastructuur na het einde van de DBFM-overeenkomst of als de infrastructuur voor andere dan onderwijsdoelstellingen wordt aangewend, over tot terugvordering.

De terugvordering is gebaseerd op een evenredig aan de toegekende subsidie aandeel van de verkoopswaarde van de schoolinfrastructuur, verminderd met een twintigste per jaar na het einde van de individuele DBFM-overeenkomst.

De aanvangsdatum voor de berekening van de voormelde vermindering is 1 september van het schooljaar dat volgt op de datum van het einde van de DBFM-overeenkomst.

Hoofdstuk 7. Waarborg

Art. 31. De Vlaamse Regering is gemachtigd om een gemeenschapswaarborg te stellen voor de financiële verbintenissen van de inrichtende machten die voortvloeien uit de DBFM-overeenkomst in het kader van een DBFM-programma Scholen van Vlaanderen en die niet gedekt worden door een DBFM-toelage.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden of modaliteiten om de waarborg te stellen nader regelen.

Brussel, 1 oktober 2021.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS